



МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

БОЛОВСРОЛ,
СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН,
СПОРТЫН ЯАМ

“МУЗЕЙН ТУХАЙ” ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨНИЙ ҮНЭЛГЭЭ

2020 он

Агуулга

Нэг. Ерөнхий зүйл.....	3
Хоёр. Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг сонгосон байдал, үндэслэл	3
Гурав. Хуулийн төслөөс үр нөлөөг үнэлэх хэсгийг тогтоосон байдал	4
Дөрөв. Урьдчилсан сонгосон шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийн дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлсэн байдал	9
Тав. Үр дүнг үнэлж, зөвлөмж өгсөн байдал	19
Хавсралт	23

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Энэхүү үнэлгээний ажлын гол зорилго нь Музейн тухай хуулийн төслийн зүйл, заалтад тодорхлй шалгуур үзүүлэлтийн дагуу дүн шинжилгээ хийх, үр нөлөөг тооцох, давхардал, хийдэл, зөрчил байгаа эсэхийг тогтоох, арилгах, хуулийн зүйл, заалтын ойлгомжтой, хэрэгжих боломжтой байдлаар боловсруулахад хуулийн төсөл боловсруулагчдад дэмжлэг үзүүлэх, улмаар хуулийн төслийн чанарыг сайжруулахад оршино.

Үнэлгээ хийхээр сонгож авсан хууль нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу анхдагч хуулийн төсөл хэлбэрээр боловсруулагдсан байна.

Музейн тухай хуулийн төслийн /цаашид “хуулийн төсөл” гэх/ үр нөлөөг үнэлэх ажиллагааг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын гуравдугаар хавсралтаар баталсан “Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлал”¹ /цаашид “аргачлал” гэх/-д заасны дагуу дараах үе шаттайгаар гүйцэтгэлээ. Үүнд:

1. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгох;
2. Хуулийн төслөөс үр нөлөөг нь тооцох хэсгийг сонгох;
3. Шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийн дагуу үр нөлөөг тооцох;
4. Үр дүнг үнэлэх, зөвлөмж өгөх.

Хуулийн төслийн үр нөлөөний үнэлгээг хийхдээ уг хуулийн төслийн үзэл баримтлал, хуулийн төсөл, хуулийн төсөл боловсруулах хүрээнд хийсэн судалгааны тайлан, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Боловсрол, шинжлэх ухаан, соёлын байгууллага болон Олон улсын музейн зөвлөлөөс гаргасан зөвлөмж, нийтээр даган мөрдөхөөр гаргасан олон улсын гэрээ, хэлэлцээр, хуулийн тандан судалгааны ажлын тайлан, Соёлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй холбогдуулан гүйцэтгэсэн үр нөлөөний болон санхүүгийн судалгааны тайлан, бусад холбогдох хууль тогтоомжийн зохицуулалтыг сонгон авч ашиглалаа.

ХОЁР. ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ СОНГОСОН БАЙДАЛ, ҮНДЭСЛЭЛ

Үнэлгээний ажлыг гүйцэтгэхдээ хуулийн төслийн зорилго, хамрах хүрээ, зохицуулах асуудалтай уялдуулан, аргачлалын 6 шалгуур үзүүлэлтээс 5 шалгуур үзүүлэлтийг сонголоо. Үүнд:

- зорилгод хүрэх байдал;
- практикт хэрэгжих боломж;
- ойлгомжтой байдал;
- хүлээн зөвшөөрөгдөх байдал;

¹ Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 12.1-д заасны дагуу 2016 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн Монгол Улсын Засгийн газрын 59 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар баталсан.

- харилцан уялдаа... зэрэг болно.

Сонгосон шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үр нөлөөг үнэлэхэд хамруулах хэсэг, түүнийг шалгах хэрэгслийг дараах байдлаар тогтоолоо.

“Зорилгод хүрэх байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн зорилго нь үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төслийг боловсруулах болсон үндэслэл шаардлагад нийцсэн эсэх, хуулийн төслийн үндсэн зорилго нь музейн салбарт хуримтлагдсан асуудлыг шийдвэрлэхэд хэрхэн нөлөөлөхийг дүгнэн, музейн үйл ажиллагааг хуульчлах хэрэгцээ шаардлагыг бүрэн илэрхийлэх боломж бүрдсэн эсэхэд голлон анхаарч үнэлгээг гүйцэтгэв. Түүнчлэн, хуулийн төсөлд тусгасан зүйл заалтууд хуулийн зорилгыг хангах боломжтой байна уу гэдгийг үнэллээ. Эдгээр үнэлгээг хийхдээ холбогдох судалгааны баримт бичиг болон үзэл баримтлалтай танилцаж, хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, хэрэгцээ шаардлага, хуулийн төслийн зорилго болон зорилгод хүрэхэд чиглэгдсэн, мөн түүнийг тодорхой илэрхийлж чадахуйц арга хэмжээ, зохицуулалтыг сонгож авсан.

“Ойлгомжтой байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслөөр зохицуулсан харилцаанд оролцогч талууд хуулийн төсөлд заасан нэр томъёог ижил утгаар хэрэглэх боломжтой эсэхийг нягтлах, хуулийн төсөл логик дарааллын дагуу боловсруулагдсан эсэхийг тандах, Хууль тогтоомжийн тухай хууль, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалд заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг тодорхойлох байдлаар үнэлгээг хийхээр сонголоо.

“Хүлээн зөвшөөрөгдөх байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн хүрээнд хамрагдах төрийн болон төрийн бус байгууллагын төлөөллөөс хуулийн төсөлд туссан зохицуулалтыг хүлээн зөвшөөрөх эсэхийг дүгнэх зорилгоор сонгож авсан.

“Харилцан уялдаа” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн зүйл, хэсэг, заалт өөр хоорондоо болон Монгол Улсын Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль болон Монгол улсын Олон улсын гэрээ, холбогдох бусад хууль тогтоомжтой нийцсэн эсэхийг Аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар үнэлгээг хийхээр тооцон сонголоо. Үнэлгээ хийхдээ Улсын Их Хуралд өргөн баригдсан Соёлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, дагаж өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийн төсөлтэй танилцаж харгалзан үзсэн болно.

Хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой гарах зардлын тооцоог тусгайлах хийх тул цаг хугацаа, нөөцийн хэмнэлт хийх үүднээс “зардал тооцох” шалгуур үзүүлэлтийг сонгоогүй болно.

ГУРАВ. ХУУЛИЙН ТӨСЛӨӨС ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ ХЭСГИЙГ ТОГТООСОН БАЙДАЛ

Аргачлалд заасны дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг сонгосон тул түүнд хамаарах үр нөлөөг үнэлэх хэсгээ тогтоохдоо хуулийн төслийн үзэл баримтлалд дурдсан хамгийн чухал, ач холбогдолтой гэж үзсэн зүйл, хэсэг, заалтыг сонголоо.

№	Шалгуур үзүүлэлт	Үр нөлөөг үнэлэх хэсэг
3.1	Зорилгод хүрэх байдал	6 дугаар зүйл.Музейн үйл ажиллагааны чиглэл 6.1.Музейн нь дараах үйл ажиллагааг эрхэлнэ. 6.1.1.соёлын үнэт зүйлийг эрэн сурвалжлах, нээж илрүүлэх, олж авах; 6.1.2.үзмэрийг бүртгэх, баримтжуулах, музейн бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх; 6.1.3.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх; 6.1.4.үзүүллэг дэглэх, үйлчлэх; 6.1.5.гадаад, дотоодод үзэсгэлэн зохион байгуулах; 6.1.6.боловсрол, танин мэдэхүйн ажил зохион байгуулах; 6.1.7.сургалт зохион байгуулах; 6.1.8.эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэх, үр дүнг хэвлүүлэх, түгээх; 6.1.9.гадаад хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх; 6.1.10.үзмэрийг гадаад, дотоодын үзэсгэлэнд оролцуулах; 6.1.11.иргэн, хуулийн этгээдийн эзэмшлийн соёлын үнэт зүйлийг түр хугацаагаар үзэсгэлэн, үзүүлэгт дэглэж ашиглах; 6.1.12.хуулиар хориглоогүй бусад үйл ажиллагаа. 6.2.Музей нь үйл ажиллагааны чиглэлд нийцүүлэн худалдаа, үйлчилгээ эрхэлж болно. 6.3.Музейн үйл ажиллагаанд 4 жил тутам үнэлгээ хийнэ. Үнэлгээ хийх шалгуур, аргачлалыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. 6.4.Төрөөс хувийн музейд мэргэжлийн арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ. Арга зүйн дэмжлэгийг энэ хуулийн 5.6-д заасан байгууллага хэрэгжүүлнэ.

		10 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл 10.1.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл, мэдээллийн үндсэн баримт бичиг нь ерөнхий бүртгэл байна. 10.2.Музейн бүх үзмэр нь сан хөмрөгт авсан он, музейн захирлын шийдвэрийн дугаар, тухайн шийдвэрт заасан дэсийн дугаар бүхий хувийн дугаартай байна. 10.3.Музейн ерөнхий бүртгэлд үндэслэн үндсэн болон туслах сан хөмрөгийн бүртгэлийг үйлдэнэ. 10.4.Энэ хуулийн 10.1, 10.3-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч гараар бичиж хөтөлнө. 10.5.Энэ хуулийн 10.4-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч хариуцан хадгалах бөгөөд музейгээс өөр газарт хадгалах, музейн захирлын зөвшөөрөлгүй бусдад дамжуулах, хэсэгчлэн болон бүтнээр нь хувиран олшруулах, засварлахыг хориглоно. 13 дугаар зүйл.Музейн аюулгүй байдлын хангах 13.1.Музей нь дор дурдсан аюулгүй байдлыг хангасан байна. 13.1.1.музей орчны; 13.1.2.барилга байгууламжийн; 13.1.3.сан хөмрөгийн. 13.2.Энэ хуулийн 13.1-д заасан аюулгүй байдлын стандартыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж мөрдүүлнэ. 13.3.Үүсгэн байгуулагч нь харъяалах нутаг дэвсгэрийн онцгой байдлын болон цагдаа, тагнуул, мэргэжлийн хяналтын байгууллагатай хамтран музейн аюулгүй байдлыг хангах хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. 13.3.1.гамшгийн үед сан хөмрөгийг аврах, үйлчлүүлэгч, музейн ажилтныг гамшгаас хамгаалах болон гамшгийн үеийн үйл ажиллагаанд сургаж бэлтгэх, гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэх дадлага, чадвартай болгох, бэлэн байдлыг хангуулах;
--	--	---

		13.3.2.гамшигт өртөж болох эрсдэлийг тооцоолж, эрсдэлийн үнэлгээ (геологийн, газар зүйн, цаг уурын, барилга байгууламжийн, ашиглалт үйлчилгээний гэх мэт) хийлгэх, эрсдэлийг эрэмбэлэх; 13.3.3.олон улсад шинээр нэвтрүүлж байгаа дэвшилтэт техник технологийг судалж нэвтрүүлэх. 13.4.Музейн сан хөмрөгийг гамшиг болон аюулын үед нүүлгэн шилжүүлэх журмыг Засгийн газар батална. 13.5.Музей гамшиг болон аюулын үед ажиллах нарийвчилсан төлөвлөгөөтэй байна. 13.6.Музейгээс 300 метрийн дотор төвлөрсөн хогийн цэг, 1000 метрийн дотор шатахуун түгээгүүр, тэсэрч дэлбэрэх, дэгдэмхий бодис хадгалах байгууламж барих зөвшөөрөл олгохыг хориглоно.
3.2	Ойлгомжтой байдал	4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёо 4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно. 4.1.1."музей" гэж соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах, судлах, хадгалах, түгээн дэлгэрүүлэх чиг үүрэг бүхий соёл, шинжлэх ухааны байгууллагыг; 4.1.2."музейн үзэл баримтлал" гэж музейн төрөл, үйл ажиллагааны чиглэл, хамрах хүрээ, цуглуулгын болон үзүүллэгийн бодлогыг тодорхойлсон баримт бичгийг; 4.1.3.ерөнхий бүртгэл" гэж үзмэрийн хувийн дугаар, нэр, тоо хэмжээ, тодорхойлолт бүхий бүртгэл, мэдээллийн баримт бичгийг; 4.1.4."үзмэр" гэж ерөнхий бүртгэлд бүртгэгдсэн музейн өмчийн соёлын үнэт зүйлийг; 4.1.5."цуглуулга" гэж нэг болон хэд хэдэн шинжээрээ харилцан холбоотой, тодорхой цаг үеийг төлөөлөх шинжлэх ухаан, урлаг, танин мэдэхүйн ач холбогдолтой үзмэрийн цогц хэсгийг; 4.1.6."сан хөмрөг" гэж үзмэр, цуглуулга, түүний хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг бүрдүүлсэн орон зайг; 4.1.7."үзүүллэг" гэж үзмэр, цуглуулгыг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, уран сайхны аргаар дэглэн үзүүлсэн орон зайг. 9 дүгээр зүйл.Музейн сан хөмрөгийн төрөл

		9.1.Музей нь үндсэн болон туслах сан хөмрөгтэй байна. 9.2.Үндсэн сан хөмрөгт музейн үзэл баримтлалд нийцсэн, чиглэл, зориулалт, хэлбэр төрх, үнэ цэнийг бүрэн илэрхийлэх үзмэр хамаарна. 9.3.Энэ хуулийн 9.2-т зааснаас бусад үзмэр туслах сан хөмрөгт хамаарна. 9.4.Сан хөмрөгийн өрөөг үзмэрийн онцлог шинж, хадгалалтын нөхцөл байдлыг харгалзан төрөлжүүлж зохион байгуулна. 9.5.Музейн сан хөмрөгт үзмэр оруулах, сан хөмрөгөөс үзмэр гаргах хөдөлгөөнийг дүрмээр зохицуулна. Дүрмийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. 9.6.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд зааснаас бусад музейн үзмэр, цуглуулгыг даатгуулж болно.
3.3	Хүлээн зөвшөөрөгдөх байдал	8 дугаар зүйл.Музейн үйлчилгээний төлбөр 8.1.Музейн үйлчилгээнд 16 нас хүртэлх насны хүүхэд үнэ төлбөргүй хамрагдана. 8.2.Музейн үйлчилгээний төлбөрийг музейн захирал тогтооно.
3.4.	Харилцан уялдаа	Хуулийн төсөл бүхэлдээ

Аргачлалд заасны дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх шалгуур үзүүлэлт, үр нөлөөг үнэлэх хэсгийг тус тус тогтоож, тэдгээрт тохирох шалгах хэрэгслийг дараах байдлаар тодорхойллоо:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Үр нөлөөг үнэлэх хэсэг	Тохирох шалгах хэрэгсэл
4.1	Зорилгод хүрэх байдал	- 6 дугаар зүйл; - 10 дүгээр зүйл; - 13 дугаар зүйл.	Зорилгод дүн шинжилгээ хийх: Хуулийн төслийн зохицуулалт нь төслийн үзэл баримтлалд дурдсан зорилгод нийцсэн эсэхэд дүн шинжилгээ хийнэ.
4.2	Ойлгомжтой байдал	- 4 дүгээр зүйл; - 9 дүгээр зүйл.	Ойлгомжтой байдлыг шалгах: Хуулийн төслийн зохицуулалт ойлгомжтой, логик дараалалтай, хэл зүйн талаасаа зөв томъёологдсон эсэхийг

			Аргачлалын асуултад хариулах хэлбэрээр судална.
4.3	Хүлээн зөвшөөрөгдөх байдал	- 8 дугаар зүйл;	Хүлээн зөвшөөрөгдөх байдлыг шалгах: Хуулийн төсөлд туссан зохицуулалт үйлчлэх хүрээний оролцогсдын хүсэлтэд нийцсэн эсэхэд дүн шинжилгээ хийнэ.
4.4.	Харилцан уялдаа	Хуулийн төсөл бүхэлдээ	Хуулийн төслийн уялдаа холбоог шалгах: Хуулийн төслийн уялдааг хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалын хүрээнд судалж, хоорондын уялдаа холбоог аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар шалгана.

ДӨРӨВ. УРЬДЧИЛСАН СОНГОСОН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТЭД ТОХИРОХ ШАЛГАХ ХЭРЭГСЛИЙН ДАГУУ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛСЭН БАЙДАЛ

4.1.Шалгуур үзүүлэлт: Зорилгод хүрэх байдал

“Зорилгод хүрэх байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн 5, 10 13 дугаар зүйлийг сонгож, эдгээр зохицуулалт нь хуулийн төслийн зорилгод хүрэх боломжтой эсэхийг холбогдох мэдээ баримтад тулгуурлан судаллаа.

Хуулийн төслийн үзэл баримтлалд “...2.Музейн ангилал, чиг үүрэг, үйл ажиллагааны зохион байгуулалттай холбогдсон зохицуулалтыг тусгана. Энэ бүлэгт музейн үйл ажиллагааг олон улсын жишигт нийцүүлэн тодорхойлж, музейн бодлогын баримт бичгийг батлах, үзүүлэгийг шинэчлэх хугацаа, ажлын цагийн хуваарь болон үнэ тогтоох зэрэг асуудлыг нарийвчлан зохицуулж, бусад үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэх эрх зүйн үндсийн бүрдүүлнэ...” гэж, “...3.Музейн сан хөмрөгийн асуудлыг тусгаж, сан хөмрөгийн ангилал, зохион байгуулалтыг тогтоож, сан хөмрөгт үзмэр байрлуулах, үзмэрт хяналт тавих, сан хөмрөгт ажиллах шаардлагыг тодорхойлох, сан хөмрөгийн бүртгэл хөтлөх, бүртгэлийн аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой харилцааг нарийвчлан зохицуулна...” гэж, “...4.Музейг гэмт халдлага болон байгалийн гамшиг ослоос хамгаалах зохицуулалтыг тусгана. Энэ хүрээнд музейн барилга байгууламжид, зам талбай, ногоон байгууламж, холбоо дохиолол, камерийн систем, цахилгаан, ус, дулаан, агааржуулалтын системд тавигдах стандарт шаардлагыг тогтоох эрх зүйн үндсийг бий болгож, түүний найдвартай ажиллагааг хангах, хяналт тавих ажлыг зохион байгуулах зохицуулалтыг нарийвчлан тусгана. Мөн цуглуулгыг аюулгүй газарт нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө, музейн аюулгүй байдлын эрсдлийг бууруулах хөтөлбөр зэргийг боловсруулах, батлах, хэрэгжүүлэхтэй холбоотой харилцааг зохицуулна...” гэж тус тус тусгасан байна.

Хуулийн төсөлд:

6 дугаар зүйл.Музейн үйл ажиллагааны чиглэл

6.1.Музейн нь дараах үйл ажиллагааг эрхэлнэ.

- 6.1.1.соёлын үнэт зүйлийг эрэн сурвалжлах, нээж илрүүлэх, олж авах;
- 6.1.2.үзмэрийг бүртгэх, баримтжуулах, музейн бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх;
- 6.1.3.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх;
- 6.1.4.үзүүлэлэг дэглэх, үйлчлэх;
- 6.1.5.гадаад, дотоодод үзэсгэлэн зохион байгуулах;
- 6.1.6.боловсрол, танин мэдэхүйн ажил зохион байгуулах;
- 6.1.7.сургалт зохион байгуулах;
- 6.1.8.эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэх, үр дүнг хэвлүүлэх, түгээх;
- 6.1.9.гадаад хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;
- 6.1.10.үзмэрийг гадаад, дотоодын үзэсгэлэнд оролцуулах;
- 6.1.11.иргэн, хуулийн этгээдийн эзэмшлийн соёлын үнэт зүйлийг түр хугацаагаар үзэсгэлэн, үзүүлэгт дэглэж ашиглах;
- 6.1.12.хуулиар хориглоогүй бусад үйл ажиллагаа.

6.2.Музей нь үйл ажиллагааны чиглэлд нийцүүлэн худалдаа, үйлчилгээ эрхэлж болно.

6.3.Музейн үйл ажиллагаанд 4 жил тутам үнэлгээ хийнэ. Үнэлгээ хийх шалгуур, аргачлалыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.4.Төрөөс хувийн музейд мэргэжлийн арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ. Арга зүйн дэмжлэгийг энэ хуулийн 5.6-д заасан байгууллага хэрэгжүүлнэ.

10 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл

10.1.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл, мэдээллийн үндсэн баримт бичиг нь ерөнхий бүртгэл байна.

10.2.Музейн бүх үзмэр нь сан хөмрөгт авсан он, музейн захирлын шийдвэрийн дугаар, тухайн шийдвэрт заасан дэсийн дугаар бүхий хувийн дугартай байна.

10.3.Музейн ерөнхий бүртгэлд үндэслэн үндсэн болон туслах сан хөмрөгийн бүртгэлийг үйлдэнэ.

10.4.Энэ хуулийн 10.1, 10.3-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч гараар бичиж хөтөлнө.

10.5.Энэ хуулийн 10.4-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч хариуцан хадгалах бөгөөд музейгээс өөр газарт хадгалах, музейн захирлын зөвшөөрөлгүй бусдад дамжуулах, хэсэгчлэн болон бүтнээр нь хувиран олшруулах, засварлахыг хориглоно.

13 дугаар зүйл.Музейн аюулгүй байдлын хангах

13.1.Музей нь дор дурдсан аюулгүй байдлыг хангасан байна.

13.1.1.музей орчны;

13.1.2.барилга байгууламжийн;

13.1.3.сан хөмрөгийн.

13.2.Энэ хуулийн 13.1-д заасан аюулгүй байдлын стандартыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж мөрдүүлнэ.

13.3.Үүсгэн байгуулагч нь харъяалах нутаг дэвсгэрийн онцгой байдлын болон цагдаа, тагнуул, мэргэжлийн хяналтын байгууллагатай хамтран музейн аюулгүй байдлыг хангах хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

13.3.1.гамшгийн үед сан хөмрөгийг аврах, үйлчлүүлэгч, музейн ажилтныг гамшгаас хамгаалах болон гамшгийн үеийн үйл ажиллагаанд сургаж бэлтгэх, гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэх дадлага, чадвартай болгох, бэлэн байдлыг хангуулах;

13.3.2.гамшигт өртөж болох эрсдэлийг тооцоолж, эрсдэлийн үнэлгээ (геологийн, газар зүйн, цаг уурын, барилга байгууламжийн, ашиглалт үйлчилгээний гэх мэт) хийлгэх, эрсдэлийг эрэмбэлэх;

13.3.3.олон улсад шинээр нэвтрүүлж байгаа дэвшилтэт техник технологийг судалж нэвтрүүлэх.

13.4.Музейн сан хөмрөгийг гамшиг болон аюулын үед нүүлгэн шилжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

13.5.Музей гамшиг болон аюулын үед ажиллах нарийвчилсан төлөвлөгөөтэй байна.

13.6.Музейгээс 300 метрийн дотор төвлөрсөн хогийн цэг, 1000 метрийн дотор шатахуун түгээгүүр, тэсэрч дэлбэрэх, дэгдэмхий бодис хадгалах байгууламж барих зөвшөөрөл олгохыг хориглоно.

Хуулийн төслийн үзэл баримтлалд заасан “музейн үйл ажиллагааг олон улсын жишигт нийцүүлэн тодорхойлох” зорилттой уялдуулан музейн үйл ажиллагааны чиглэлийг 12 заалтаар тогтоож, музейгээс өөрийн үйл ажиллагааны чиглэлд нийцүүлэн худалдаа, үйлчилгээ эрхэлж болох зохицуулалтыг тусгажээ. Музейд худалдаа, үйлчилгээ эрхэлж болох эрх зүйн үндсийг нээж өгсөн нь музейд бүтээлч үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, ард иргэдийн хүсэлтэд нийцсэн, олон төрлийн чанар, хүртээмжтэй бүтээгдэхүүн үйлчилгээг бий болгож үйлчлэх боломжийг бүрдүүлж өгсөн байна.

Хуулийн төслийн 6.3-т соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан музейн үнэлгээ хийх шалгуур, аргачлалын дагуу музейн үйл ажиллагаанд 4 жил тутам үнэлгээ хийхээр тусгасан нь цаг хугацааны давтамж, агуулгын хувьд Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн тооллогыг 4 жил тутам тоолох агуулгатай давхцсан мэт харагдаж байна. Учир нь 2008, 2012, 2018 онд зохион байгуулсан түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн тооллогын ажлын хүрээнд музейн сан хөмрөгийн нөхцөл байдал, үзмэрийн хадгалалт хамгаалалтын байдал зэргийг нягтлан шалгаж, санал дүгнэлт гаргах ажлыг зохион байгуулж, Засгийн газарт танилцуулсан байдаг. Иймд хуулийн төсөлд дурдсан үнэлгээг дээр дурдсан тооллогын ажил болон төрийн байгууллагаас гүйцэтгэх хяналт шалгалтын ажилтай давхцахгүй байх хэлбэрээр зохион байгуулах нь зүйтэй байна.

Хуулийн төслийн 10 дугаар зүйлд “...сан хөмрөгийн бүртгэл хөтлөх, бүртгэлийн аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой харилцааг нарийвчлан зохицуулах...” зорилтын хүрээнд музейн ерөнхий бүртгэлийн эрх зүйн байдлыг тодорхойлж, түүнийг үйлдэх, хадгалах, ашиглалтын байдалд хориглолт тогтоох зохицуулалтыг тусгасан байна. Энэ зүйлд анх удаа музейн ерөнхий бүртгэлийн эрх зүйн байдлыг тодорхойлсон ч түүний хэлбэр, шинж чанарыг тодорхойлох асуудлыг дутуу үлдээсэн байна. Мөн архивын хууль тогтоомжтой уялдуулах талаар хангалтгүй тусгасан байна. Учир нь аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн үйл ажиллагаанд холбогдох баримт бичгийг архивын тухай хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу тогтоосон хугацаанд архивт хадгалуулах шаардлага үүснэ. Гэтэл хуулийн төслийн 10.5 дахь хэсэгт музейгээс өөр газарт хадгалахыг хориглохоор заасан нь хууль хоорондын зөрчил үүсгэж болзошгүй байдлын анхаарах нь зүйтэй.

Хуулийн төслийн 13 дугаар зүйлд “...музейн барилга байгууламжид, зам талбай, ногоон байгууламж, холбоо дохиолол, камерийн систем, цахилгаан, ус, дулаан, агааржуулалтын системд тавигдах стандарт шаардлагыг тогтоох эрх зүйн үндсийг бий болгох...” зорилтын хүрээнд музейн стандартыг музей орчны, барилга байгууламжийн, сан хөмрөгийн чиглэлээр гаргах эрх зүйн үндсийг бий болгожээ.

Музейн тогтвортой хөгжилд барилга байгууламжийн гүйцэтгэх үүрэг нэн чухал байдаг. Ялангуяа музейд олон төрлийн материал түүхий эдээр бүтээсэн түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн тус бүрийн онцлогт тохирсон орчин бүрдүүлж хадгалах нь томоохон асуудал үүсгэдэг.

2018 оны 01 дүгээр сарын байдлаар төрийн өмчийн 9 музейн эзэмшилд 27 барилга байгууламж, орон нутгийн өмчийн 19 музейн эзэмшилд 56 барилга байгууламж, нийт 83 барилга байгууламж ашиглагдаж байгаа ажээ. Төрийн өмчийн музейгээс өөрийн байргүй, орон нутгийн өмчийн барилга байгууламжийг түрээслэн үйл ажиллагаа явуулж байгаа 2 музей /Монголын Театрын музей, Монголын Уран зургийн галерей/, төрийн өмчийн барилга байгууламжийг хамтран эзэмших хэлбэрээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа 1 /Төрийн түүхийн музей/ музей байгаа бол, орон нутгийн өмчийн музейгээс өөрийн байргүй, орон нутгийн өмчийн барилга

байгууламжийг хамтран эзэмших хэлбэрээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа 5 /Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Орхон, Увс, Хөвсгөл аймгийн музей/ музей байна.

Төрийн өмчийн 9 музейн эзэмшиж байгаа 27 барилга байгууламжийн 4 нь музейн зориулалттай, 16 нь сүм хийд, ордны зориулалттай, 2 нь музейн сан хөмрөг, оффисын зориулалттай, 5 нь орон сууц, агуулах, худалдаа үйлчилгээ, сургуулийн зориулалттай барилга байгууламж байна. Орон нутгийн өмчийн музейн эзэмшиж байгаа 56 барилга байгууламжийн 13 нь музейн зориулалттай 27 нь сүм хийд, ордны зориулалттай, 1 нь музейн сан хөмрөг, оффисын зориулалттай, 15 нь орон сууц, зочид буудал, худалдаа үйлчилгээ, номын сан, гэрэл зургийн студи гэх мэт музейн зориулалтын бус барилга байгууламжид байна. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн эзэмшиж байгаа барилга байгууламжийн 21.68 хувь нь музейн зориулалтын, 51.8 хувь нь сүм хийд, ордны зориулалтын, 3.61 хувь нь музейн сан хөмрөг, оффисын зориулалттай, 22.9 хувь нь музейн зориулалтын бус барилга байгууламж байна.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн 36 музейн эзэмшиж байгаа барилга байгууламжид Мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас хийсэн шалгалтаар Байгалийн түүхийн музей, Хөшөө цайдам музей, Баянхонгор, Булган, Говь-Алтай, Дорнод, Дундговь, Өмнөговь, Сүхбаатар, Төв, Ховд, Хэнтий аймгийн музейн эзэмшиж байгаа 12 барилга байгууламжид үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй, 68 барилга байгууламжид их, бага хэмжээний засвар үйлчилгээ хийх шаардлагатай гэсэн дүгнэлт гарсан байна.

Засгийн газраас музейн барилга байгууламжийн шинэчлэх ажлыг эхлүүлж, Байгалийн түүхийн музейг Их тэнгэрийн аманд, Чингис хаан музейн барилгыг хуучин Байгалийн түүхийн музей байрлаж байсан газар дээр эхлүүлэхээр бэлтгэл ажлыг хангаж байгаа бол Өмнөговь аймгийн музейн барилга угсралтын ажил дуусах шатандаа ороод байна. Түүнчлэн Дорнод, Хэнтий, Баянхонгор, Орхон, Говь-Алтай зэрэг аймгийн музей шинээр музейн барилга угсралтын ажлыг хийхээр бэлтгэл ажлыг хангаж байна. Музейн барилга угсралтын ажлыг бодит хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн шинэчлэхдээ орон нутгийн онцлог, үзмэр цуглуулгын нөөц, бүс нутгийн хөгжлийн бодлого төлөвлөлтөд нийцүүлэн стандартын шаардлагад нийцүүлэн барьж байгуулах нь музейн нийгэм, эдийн засгийн үр өгөөжийг дээшлүүлэхэд зохих үр дүнгээ өгөх нь эргэлзээгүй юм. Хуулийн төсөлд барилга байгууламжийн стандарт тогтоох тухай тусгайлан тусгасан нь дээрх тулгамдсан нөхцөл байдлыг өөрчлөх гол хөшүүрэг болно.

Хуулийн төслийн 13.3 дахь хэсэгт "...музейг үүсгэн байгуулагч нь харъяалах нутаг дэвсгэрийн онцгой байдлын болон цагдаа, тагнуул, мэргэжлийн хяналтын байгууллагатай хамтран музейн аюулгүй байдлыг хангах хүрээнд авч хэрэгжүүлэх..." арга хэмжээг дурджээ. Энэ нь музейн аюулгүй байдлыг хангахад тусгай чиг үүргийн байгууллагаас дэмжлэг үзүүлж хамтран ажиллах эрх зүйн үндсийг бүрдүүлсэн байна.

4.2.Шалгуур үзүүлэлт: Ойлгомжтой байдал

“Ойлгомжтой байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх стандарт асуултуудад хариулах байдлаар хуулийн төслөөр зохицуулсан харилцаанд оролцогч талууд хуулийн төсөлд заасан нэр томъёог ижил утгаар хэрэглэх боломжтой эсэхийг нягтлах, хуулийн төсөл логик дарааллын дагуу боловсруулагдсан эсэхийг тандах, Хууль тогтоомжийн тухай хууль, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалд заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг тодорхойлохоор төслийн 4, 9 дүгээр зүйлийг тус тус сонгож шалгав.

Хуулийн төсөлд:

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёо

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно.

4.1.1.”музей” гэж соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах, судлах, хадгалах, түгээн дэлгэрүүлэх чиг үүрэг бүхий соёл, шинжлэх ухааны байгууллагыг;

4.1.2.”музейн үзэл баримтлал” гэж музейн төрөл, үйл ажиллагааны чиглэл, хамрах хүрээ, цуглуулгын болон үзүүллэгийн бодлогыг тодорхойлсон баримт бичгийг;

4.1.3.ерөнхий бүртгэл” гэж үзмэрийн хувийн дугаар, нэр, тоо хэмжээ, тодорхойлолт бүхий бүртгэл, мэдээллийн баримт бичгийг;

4.1.4.”үзмэр” гэж ерөнхий бүртгэлд бүртгэгдсэн музейн өмчийн соёлын үнэт зүйлийг;

4.1.5.”цуглуулга” гэж нэг болон хэд хэдэн шинжээрээ харилцан холбоотой, тодорхой цаг үеийг төлөөлөх шинжлэх ухаан, урлаг, танин мэдэхүйн ач холбогдолтой үзмэрийн цогц хэсгийг;

4.1.6.”сан хөмрөг” гэж үзмэр, цуглуулга, түүний хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг бүрдүүлсэн орон зайг;

4.1.7.”үзүүллэг” гэж үзмэр, цуглуулгыг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, уран сайхны аргаар дэглэн үзүүлсэн орон зайг.

9 дүгээр зүйл.Музейн сан хөмрөгийн төрөл

9.1.Музей нь үндсэн болон туслах сан хөмрөгтэй байна.

9.2.Үндсэн сан хөмрөгт музейн үзэл баримтлалд нийцсэн, чиглэл, зориулалт, хэлбэр төрх, үнэ цэнийг бүрэн илэрхийлэх үзмэр хамаарна.

9.3.Энэ хуулийн 9.2-т зааснаас бусад үзмэр туслах сан хөмрөгт хамаарна.

9.4.Сан хөмрөгийн өрөөг үзмэрийн онцлог шинж, хадгалалтын нөхцөл байдлыг харгалзан төрөлжүүлж зохион байгуулна.

9.5.Музейн сан хөмрөгт үзмэр оруулах, сан хөмрөгөөс үзмэр гаргах хөдөлгөөнийг дүрмээр зохицуулна. Дүрмийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.6.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд зааснаас бусад музейн үзмэр, цуглуулгыг даатгуулж болно.

Хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавигдах нийтлэг шаардлага, хуулийн төслийн хэл зүй, найруулгад тавигдах нийтлэг шаардлагыг хангасан эсэхийг аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар шалгалаа.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан Хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага	
Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн зохицуулалт	Хуулийн төслийн зохицуулалтад үнэлгээ хийсэн байдал
29.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцсэн, бусад хууль, үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалтай уялдсан байх;	Үндсэн хуульд заасан суурь зарчмуудтай зөрчилдөхгүй ба хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1-т заасныг хангахад чухал үүрэг гүйцэтгэхэд чиглэсэн байна.
29.1.2.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд хамаарах асуудлыг бүрэн тусгасан байх;	Шаардлагыг хангасан байна.
29.1.3.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцааны хүрээнээс хальсан асуудлыг тусгахгүй байх;	Шаардлагыг хангасан байна.
29.1.4.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд үл хамаарах хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу хүчингүй болсонд тооцох тухай заалт тусгахгүй байх;	Шаардлагыг хангасан байна.
29.1.5.зүйл, хэсэг, заалт нь хоорондоо зөрчилгүй байх;	Шаардлагыг хангасан байна.
29.1.6.хэм хэмжээ тогтоогоогүй, тунхагласан шинжтэй буюу нэг удаа хэрэгжүүлэх заалт тусгахгүй байх;	Шаардлагыг хангасан байна.
29.1.7.бусад хуулийн заалтыг давхардуулан заахгүйгээр шаардлагатай бол түүнийг эш татах, энэ тохиолдолд эшлэлийг тодорхой хийж, хуулийн нэр болон хэвлэн нийтэлсэн албан ёсны эх сурвалжийг бүрэн гүйцэд заасан байх;	Шаардлагыг хангасан байна..
29.1.8.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаа, хуулийн үйлчлэх хүрээ, эрх зүйн харилцаанд оролцогч хүн, хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг, зохицуулалтад удирдлага болгох, харгалзан үзэх нөхцөл байдал, нийтийн эрх зүйн этгээдийн чиг үүрэг, эрх хэмжээ, тэдгээрийг биелүүлэх журам;	Шаардлагыг хангасан байна.
29.1.9.шаардлагатай тохиолдолд эрх зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын төрөл, хэмжээ, хуулийн хүчин төгөлдөр болох хугацаа, хууль буцаан хэрэглэх тухай заалт, хуулийг дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт, бусад хуулийн зүйл, заалтыг хүчингүй болсонд тооцох, хасах заалт;	Хууль зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагыг тусгах зорилгоор Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

29.1.10.шаардлагатай тохиолдолд бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах болон хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай дагалдах хуулийн төслийг боловсруулсан байх;	Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай дагаж гарах хуулийн төсөл боловсруулах шаардлагатай.
29.1.11.хуулийн төсөл нь хуулийн зорилго гэсэн зүйлтэй байж болох бөгөөд зорилгод тус хуулиар хангахаар зорьж байгаа иргэний үндсэн эрх, бэхжүүлэх үндсэн зарчим, хүрэх үр дүнг тусгана.	Шаардлагыг хангасан байна.
30 дугаар зүйл.Хуулийн төслийн хэл зүй, найруулгад тавих нийтлэг шаардлага	
30.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хуульд хэрэглэсэн нэр томъёог хэрэглэх;	Шаардлагыг хангасан байна.
30.1.2.нэг нэр томъёогоор өөр өөр ойлголтыг илэрхийлэхгүй байх;	Шаардлагыг хангасан байна.
30.1.3.үг хэллэгийг монгол хэл бичгийн дүрэмд нийцүүлэн хоёрдмол утгагүй товч, тодорхой, ойлгоход хялбараар бичих;	Шаардлагыг хангасан байна.
30.1.4.хүч оруулсан нэр томъёо хэрэглэхгүй байх;	Шаардлагыг хангасан байна.
30.1.5.жинхэнэ нэрийг ганц тоон дээр хэрэглэх.	Шаардлагыг хангасан байна.

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хуульд заасан зарчимтай зөрчилдөөгүй, түүнийг хангахад чиглэсэн байх бөгөөд бусад хүчин төгөлдөр хэрэгжиж байгаа хууль тогтоомжтой зөрчилдөөгүй, хуульд заасан шаардлагыг бүрэн хангасан байх ба Хууль тогтоомжийн тухай хууль, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлал² -ын дагуу хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

Харин хуулийн зохицуулалт зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын төрөл, хэмжээг тодорхой тусгах зорилгоор Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт тухай дагалдах хуулийн төслийг боловсруулах шаардлагатай байна.

4.3.Шалгуур үзүүлэлт: Хүлээн зөвшөөрөгдөх байдал

Энэ шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн зохицуулалтыг хэрэглэх байгууллага хүлээн зөвшөөрч, хэрэгжүүлэх боломжтой эсэх тухай хуулийн төслийн зохицуулалтын нөлөөлөхүйц байдал, хэрэгжих боломжийн судалгааг хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтын хүрээнд Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг, Соёл, урлагийн газар, Соёлын өвийн үндэсний төв, Монголын Үндэсний музейн төлөөлөл буюу уг хуулийн төслийг боловсруулахад оролцсон Ажлын хэсгийн гишүүд болох эдгээр байгууллагын төлөөллөөс санал авах байдлаар судалж, дүн шинжилгээ хийлээ.

Хуулийн төсөлд:

² Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 12.1-д заасны дагуу 2016 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн Монгол Улсын Засгийн газрын 59 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан.

8 дугаар зүйл.Музейн үйлчилгээний төлбөр

8.1.Музейн үйлчилгээнд 16 нас хүртэлх насны хүүхэд үнэ төлбөргүй хамрагдана.

Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг, Соёл, урлагийн газар, Монголын Үндэсний музейн төлөөлөл буюу уг хуулийн төслийг боловсруулахад оролцсон Ажлын хэсгийн гишүүд “...музейн үйлчилгээнд 16 нас хүртэлх насны хүүхэд үнэ төлбөргүй хамрагдах”-ыг дэмжиж хуулийн төсөлд тусгасан байна.

Музей нь албан бус боловсролыг дэмжих хүрээнд олон төрлийн боловсролын ажил явуулдаг орон зай болохын хувьд дэлхийн ихэнх улсууд музейн үйлчилгээг хүүхдэд жигд хүртээмжтэй хүргэх зорилгоор хүүхдийг төлбөрөөс чөлөөлсөн байна. Энэ нь хүүхдийн хөгжлийг дэмжихэд чухал ач холбогдолтой төдийгүй, музейн нийгмийн үнэлэмжийг өсгөх гол хөшүүрэг болдог.

Судалгаанд хамрагдсан 2 байгууллагын төлөөлөл болон ажлын хэсэгт ажилласан музейн мэргэжилтнүүд хүүхдийг музейн үйлчилгээнд үнэ төлбөргүй хамруулах асуудлыг төрөөс хүүхэд залуучуудыг эх оронч үзлээр хүмүүжүүлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа бодлого шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангахад чухал үүрэг гүйцэтгэнэ гэж үзэж байна. Хуулийн энэхүү зохицуулалт нь хэрэгцээ шаардлагыг бодитой үнэлж, тусгасан зөв зохицуулалт гэсэн дүгнэлтэд хүрлээ.

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамнаас боловсруулж, Засгийн газраас Улсын Их Хуралд өргөн барьсан Соёлын тухай хуульд музейн үйлчилгээнд 16 хүртэлх насны хүүхдийг үнэ төлбөргүй хамруулах заалтыг тусгасан байна. /УИХ-д өргөн барьсан Соёлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг УИХ-ын цахим хэлэлцүүлгийн сангаас харна уу. <http://forum.parliament.mn/projects/10650/> Соёлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд тусгасан дээрх заалт хэвээр батлагдсан тохиолдолд музейн тухай хуулийн төслийн мөн заалтыг хасах, эсхүл эш татах байдлаар заах шаардлагатай болно.

4.4.Шалгуур үзүүлэлт: Хуулийн төслийн уялдаа холбоо

Энэхүү шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн зүйл, хэсэг, заалт хоорондоо, эсхүл бусад хууль тогтоомжтой нийцэж байгаа болон давхардал, хийдэл, зөрчил байгаа эсэх, төрийн байгууллагын чиг үүрэг давхардсан, зөрчилдсөн эсэхийг тогтоон тэдгээрийг арилгаж, хуулийн төслийн уялдаа холбоог сайжруулах зорилгоор хуулийн төслийг бүхэлд нь Аргачлалын 4.10-т заасан шалгуурын дагуу Аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар шалгаж үнэллээ.

№	Асуулт	Хариулт буюу дүн шинжилгээ
---	--------	----------------------------

1	Хуулийн төслийн зохицуулалт тухайн хуулийн зорилттой нийцэж байгаа эсэх;	Хуулийн төслийн зохицуулалт нь Музейн тухай хуулийн төслийн зорилтод нийцэж байна.
2	Хуулийн төслийн “Хууль тогтоомж” гэсэн хэсэгт заасан хуулиудын нэр тухайн харилцаанд хамаарах хууль мөн эсэх;	Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлд заасан Монгол Улсын Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Соёлын тухай хууль, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль нь тус хуулийн төсөлд болон төслөөр зохицуулах харилцаанд хамаарна.
3	Хуулийн төсөлд тодорхойлсон нэр томъёо тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томъёотой нийцэж байгаа эсэх;	Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлд тодорхойлсон нэр томъёо тухай хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томъёотой нийцэж байгаа болно.
4	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төсөл болон бусад хуулийн заалттай нийцэж байгаа эсэх;	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төсөл болон бусад хуулийн заалттай нийцэж байна.
5	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн заалттай давхардсан эсэх;	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн заалттай давхардаагүй.
6	Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэх этгээдийг тодорхой тусгасан эсэх;	Хуулийн төслийн 3.1-т “энэ хууль нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт музейн үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад өмчийн төрөл, хэлбэр харгалзахгүй үйлчилнэ” гэж заасан.
7	Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг орхигдуулсан эсэх;	Хуулийн төслийн үзэл баримтлалд туссан зарим зохицуулалт тусгагдаагүй байгааг анхаарах шаардлагатай. Тухайлбал системийн шагнал бий болгох асуудал орхигдсон байна.
8	Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан эсэх;	Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан зохицуулалт байхгүй байна.
9	Төрийн байгууллагын чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодоор гүйцэтгүүлэх боломжтой эсэх;	Хуулийн төслийн 6.3-т заасан “...музейн үйл ажиллагаанд 4 жил тутам үнэлгээ хийх...” ажлыг төрийн бус мэргэжлийн холбоогоор гүйцэтгүүлэх боломжтой байна.
10	Татварын хуулиас бусад хуулийн төсөлд албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоосон эсэх;	Албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоосон зохицуулалт тусгагдаагүй байна.

11	Тухайн хуулийн төсөлд тусгасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалтыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан эсэх;	Хуулийн төсөлд туссан музейн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан байна.
12	Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгасан эсэх;	Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгагдаагүй байна.
13	Хуулийн төслийн зүйл, заалт жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх;	Хуулийн төслийн зүйл, заалт жендэрийн эрх тэгш байдалд нөлөөлөх, холбогдох зохицуулалт агуулаагүй байна.
14	Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдаагүй байна.
15	Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Хуулийн төсөлд авилга, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдаагүй байна.
16	Хуулийн төсөлд тусгасан хориглосон хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын талаар тодорхой тусгасан эсэх.	Хуулийн төслийн 18.1-д "...Музейн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн албан тушаалтанд Төрийн албаны тухай хуульд, хувь хүн, хуулийн этгээдэд Зөрчлийн тухай хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ..." гэж зааж зохицуулсан. Гэвч хуулийн төсөлд тусгасан хориглосон зохицуулалтыг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хүлээлгэх хариуцлагыг нарийвчлан тодорхой заагаагүй байна. Хуулийн төслийг дагалдан гарах хуулийн төслийн Зөрчлийн хуульд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн төсөлд нарийвчлан тусгах шаардлагатай гэж үзэж байна.

Хуулийн төслийн зохицуулалт нь бусад хууль тогтоомжтой нийцэж байгаа ба Үндсэн хуультай зөрчилдөөгүй байна.

ТАВ. ҮР ДҮНГ ҮНЭЛЖ, ЗӨВЛӨМЖ ӨГСӨН БАЙДАЛ

5.1.Баримтжуулалт:

Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэхэд ашигласан дараах баримт бичиг, мэдээлэл, тоо баримтыг цуглуулан үр нөлөөг тооцох ажиллагааны тайланд баримтжуулж хавсаргалаа.

1. Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 3.2.42.2 дахь зорилт,
2. ЮНЕСКО-ийн 2015 оны Ерөнхий бага хурлаас гаргасан “Музей ба музейн цуглуулгууд, тэдгээрийн олон төрөл зүйл болон нийгэмд гүйцэтгэх үүргийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих тухай зөвлөмж”
3. Музейн тухай хуулийн үзэл баримтлал
4. Музейн тухай хуулийн төсөл
5. Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг, Соёл, урлагийн газар болон Монголын Үндэсний музейн төлөөлөлтэй уулзсан уулзалтын тэмдэглэл.

5.2.Үнэлэлт дүгнэлт

Энэхүү үнэлгээний ажлын явцад улс орнуудын сайн туршлага бүхий хуультай харьцуулах, давхардал хийдлийг илрүүлэхээр хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа хууль тогтоомжид дүн шинжилгээ хийх зэрэг аргыг хэрэглэснээс гадна энэ асуудлын хүрээнд хамаарах төрийн болон төрийн бус байгууллагын төлөөлөлттэй уулзалт зохион байгуулах, төрийн захиргааны төв байгууллагаас хийгсэн судалгааг ашигласан болно.

Хуулийн төслийн үр нөлөөг шалгуур үзүүлэлт тус бүрээр дараах байдлаар үнэлж дүгнэлээ.

“Зорилгод хүрэх байдал” шалгуур үзүүлэлтээр:

Хуулийн төслийн зорилго нь хуулийн төслийг боловсруулах болсон хэрэгцээ шаардлага, үндэслэлүүдтэй нийцэх эсэхэд, мөн хуулийн төслийн зорилгыг уг хуулийн төслийн зохицуулалт хангаж, илэрхийлж чадахаар бүрэн гүйцэд томъёологдсон эсэхэд үнэлгээ хийхэд хуулийн төслийн зорилго үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төсөл боловсруулах хэрэгцээ шаардлага, үндэслэлийг бүрэн илэрхийлж чадсан байна.

Хуулийн төслийн зохицуулалт нь хуулийн төсөлд тодорхойлсон зорилго, зорилтыг бүрэн илэрхийлж, үүнийг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдэж чадсан эсэх талаар хуулийн төслийн 6, 10, 13 дугаар зүйлийг сонгон үнэлгээг хийлээ. Хуулийн төслийн эдгээр зохицуулалтыг дараах байдлаар хуулийн төслийн зорилгод нийцсэн байна гэж дүгнэв. Үүнд:

6 дугаар зүйл: Музейн үйл ажиллагааны чиглэлийг тодорхойлж тусгаснаар музейгээс зохион байгуулах арга хэмжээнүүд хууль зүйн үндэслэлтэй болж, үндсэн үйл ажиллагааны чанарыг дээшлүүлэх, санхүү, мөнгөний хуваарилалтыг жигд хүртээмжтэй төлөвлөх боломж бүрдсэн болно. Энэ нь хуулийн зорилгод энэ нь хуулийн төслийн зорилгод нийцсэн, уг зорилгыг хангах боломжтой байдлаар томъёологдож туссан байна.

10 дугаар зүйл: Музейн сан хөмрөгийн бүртгэлийн асуудлыг тусгайлан зүйл болгож тусгасан нь соёлын үнэт зүйлийн эх төрх, бүрэн бүтэн байдлыг хамгаалах өргөн боломжийг бүрдүүлсэн байна. ЮНЕСКО болон түүнд зөвлөх эрх бүхий олон

улсын байгууллагаас гаргасан зөвлөмжид бүртгэлд өндөр ач холбогдол өгч, дэлхий нийтээр ижил утгаар хэрэглэх нийтлэг хэм хэмжээ бий болгох талаар ихээхэн хүчин чармайлт гаргаж ажилладаг. Энэ нь соёлын үнэт зүйлсийн хууль бус худалдаатай тэмцэхэд шийдвэрлэх үүрэг гүйцэтгэдэг ба өмчлөгч, эзэмшигчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах гол хэрэглэгдэхүүн болдог. Хуулийн 10 дугаар зүйлд бүртгэлийн талаарх асуудлыг тусгайлан оруулж тусгасан нь ач холбогдолтой юм.

13 дугаар зүйл: Музейн аюулгүй байдлыг орчин, барилга, сан хөмрөг гэсэн 3 түвшинд авч үзэн, үндэсний стандарт тогтоох эрх зүйн үндсийг тавьж, музейг үүсгэн байгуулагч харъяалах нутаг дэвсгэрийн хууль сахиулах байгууллагатай хамтран ажиллах механизмг бүрдүүлэх, музейн сан хөмрөгийг нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө батлан гаргахаар заасан нь музейн аюулгүй байдлыг бүрэн хангах боломж, нөхцлийг бүрдүүлсэн байна гэж дүгнэх боломжтой. Учир нь музейн аюулгүй байдалтай шууд холбоотой орчин, барилга байгууламж, сан хөмрөгийн нөхцөл байдлыг стандартчилах нь музейн тогтвортой хөгжилд чухал үүрэг гүйцэтгэх тул шалгуурт нийцсэн гэж үзлээ.

Ойлгомжтой байдал шалгуур үзүүлэлтээр:

“Ойлгомжтой байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн 4, 9 дүгээр зүйлд заасан нэр томъёо олон улсын баримт бичиг, өмнөх эрх зүйн баримт бичигт туссан утгаар хэрэглэх боломжтой эсэхийг нягтлан шалгалаа. Шалгах явцад хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйлд заасан нэр томъёонууд нь Олон улсын музейн зөвлөлөөс гаргасан зөвлөмж, Улс, орон нутгийн музейн дүрэм, Музейн сан хөмрөгийн дүрэм, Музейн бүртгэн баримтжуулалтын заавар, Музейн хадгалалт хамгаалалтын заавар, Музейн үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага MNS 2006:5643 стандарт зэрэг баримт бичигт туссан нэр томъёотой дүйж байна. Мөн 9 дүгээр зүйлд заасан сан хөмрөгийн төрөл нь томъёоллын хувьд өмнөх дүрэм, журмуудад заасантай адил утгатай байна. Дээрх үр дүн нь хуулийн төсөлд туссан нэр томъёонууд нь нийтээр хэрэглэж хэвшсэн утгаар хуулийн зохицуулалтын хүрээнд хэрэглэх боломжтой ба хуулийн зорилттой нийцэж байна.

Иймд дээрх зохицуулалт нь хэрэгжих боломжтой байдлаар хуулийн төсөлд тусгагдсан төдийгүй хуулийн төслийн зорилгод нийцсэн үр ашигтай зохицуулалт болсон байх тул уг шалгуур үзүүлэлтийг хангасан байна гэж үзсэн болно.

Хүлээн зөвшөөрөгдөх байдлын шалгуур үзүүлэлтээр:

Энэ шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслөөс сонгож авсан 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт туссан агуулга нь олон улсын туршлагад үндэслэсэн, олон нийтийн хэрэгцээ шаардлага болон музейн нийгмийн үүргийг өсөн нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлсэн зохицуулалт гэж үзлээ.

Харилцан уялдаа шалгуур үзүүлэлтээр:

Энэ шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд “Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлал”-д тусгагдсан асуултад хариулах замаар хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлсэн

бөгөөд хуулийн төслийн зохицуулалтууд нь өөр хоорондоо болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн уялдаа холбоотой байдлаар тусгагдсан байна.

4.3.Зөвлөмж

Музейн тухай хуулийн музейн үйл ажиллагаа эрхлэх, сан хөмрөг бүрдүүлэх, аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон харилцааг зохицуулах зорилготойгоор боловсруулсан байх ба энэхүү зорилтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор холбогдох зохицуулалтуудыг хуулийн төсөлд тусгажээ. Энэхүү хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх хүрээнд сонгон авсан зүйл заалтууд нь хуулийн үзэл баримтлал, бусад хууль тогтоомж болон нийтээр хэрэглэж хэвшсэн агуулгатай зөрчилдсөн утга бүхий зохицуулалт ажиглагдахгүй байна.

Музейн тухай хуулийн төслийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн тохиолдолд Соёлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон дагаж өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдтэй уялдуулах, хэлэлцүүлгийг хамтад нь зохион байгуулах талаар бодлогын зохицуулалтын арга хэмжээ авахыг зөвлөж байна.

1. Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний заалт:

3.2.42. Соёлын тухай хуулийг шинэчлэн баталж, киноны тухай, музейн тухай хуулийг боловсронгуй болгон хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	1	Соёлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж, батлуулах.	2017
	2	Музейн тухай хуулийн төслийг боловсруулж, батлуулах.	2018
	3	Киноны тухай хуулийн төслийг боловсруулж, батлуулах.	2017
	4	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, батлуулах	2018
	5	Номын сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, батлуулах	2018
	6	Соёлын өвийг хамгаалах, сэргээн засварлахад шаардлагатай бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох	2017

2. ЮНЕСКО-ийн 2015 оны Ерөнхий бага хурлаас гаргасан “Музей ба музейн цуглуулгууд, тэдгээрийн олон төрөл зүйл болон нийгэмд гүйцэтгэх үүргийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих тухай зөвлөмж”:

Ерөнхий бага хурал,

Музей нь ЮНЕСКО-ийн дүрэмд тусгагдсан зарим үндсэн чиг үүргийг болон соёлын өргөн дэлгэрэлт, хүн төрөлхтний шударга ёс, эрх чөлөө, энх тайвны төлөөх боловсрол, хүн төрөлхтний оюуны болон ёс суртахууны нэгдлийн үндэс суурь, бүх нийтийн боловсролыг бүрэн, эрх тэгш эзэмших боломж, мөн бодит үнэнийг хязгааргүй эрэлхийлж, санал бодол, мэдлэгээ чөлөөтэй хуваалцахад ЮНЕСКО-ийн оруулдаг хувь нэмрийг хуваалцдаг гэдгийг харгалзан үзэж,

ЮНЕСКО-ийн чиг үүргийн нэг нь Дүрэмд тусгагдсанаар арьс өнгө, хүйс, нийгэм эдийн засгийн ялгааг үл харгалзан боловсрол эзэмших эрх тэгш боломжийн үзэл санааг дэлгэрүүлэхэд улс орнуудын хоорондын хамтын ажиллагааг бий болгон, гишүүдийн хүсэлтээр боловсролын үйл ажиллагааг хөгжүүлэхэд хамтран ажилласнаар түгээмэл боловсрол болон соёлыг тархалтад түлхэц өгөх, мөн мэдлэгийг түгээж, нэмэгдүүлж, хадгалан авч үлдэх гэдгийг харгалзан үзэж,

Соёлын цаг хугацаа, орон зайн олон төрөл байдал, тэрхүү олон төрөл зүйлийн хүмүүс болон нийгэмд үзүүлэх ашиг тус, мөн нийгэм, нийгмийн бүлгүүд, хүмүүсийн ашиг сонирхолд нийцүүлэн соёл ба түүний олон төрөл зүйлийг үндэсний бөгөөд олон улсын хөгжлийн бодлогод стратегиар оруулахын ач холбогдлыг хүлээн зөвшөөрч,

Соёлын болон байгалийн, биет болон биет бус, хөдлөх болон үл хөдлөх өвийг хадгалах, судлах, дамжуулах нь үндэстнүүдийн дундах соёл хоорондын яриа хэлэлцээр, нийгмийн нэгдмэл байдал, тогтвортой хөгжил болон нийгэмд бүхэлдээ ихээхэн ач холбогдолтой гэдгийг бататган,

ЮНЕСКО-ийн Ерөнхий бага хурлын 11-р чуулганаар (1960 оны 12-р сарын 14, Парис хот) баталсан "Музейг хүн бүрд хүртээмжтэй болгох хамгийн үр дүнтэй арга хэмжээний талаарх 1960 оны зөвлөмж"-д дурдсанчлан музей эдгээр ажлуудыг биелүүлэхэд үр дүнтэйгээр хувь нэмрээ оруулж чадна гэдгийг дахин бататган,

Хүний эрхийн түгээмэл тунхаглал, ялангуяа тунхаглалын 27 дугаар зүйлд болон Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын пакт, ялангуяа пактын 13 ба 15 дугаар зүйлд заасанчлан музей болон цуглуулгууд нь хүний эрхийг сайжруулахад хувь нэмрээ оруулдаг гэдгийг улам бататган,

Музейн өвийн хадгалан хамгаалагч болох үнэ цэнийг, мөн музей нь бүтээлч сэтгэлгээг хөгжүүлэх, соёлын болон бүтээлч үйлдвэрлэлийн салбар дахь боломжийг болон хүмүүсийн тааламжтай байх боломжийг бий болгоход чухал үүрэг гүйцэтгэдэг бөгөөд улмаар дэлхийн өнцөг булан бүрт байгаа хүмүүсийн материалын ба оюун ухааны сайн сайхан байдалд хувь нэмрээ оруулдаг гэдгийг харгалзан үзэж,

Өөрийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх соёлын болон байгалийн, биет болон биет бус, хөдлөх болон үл хөдлөх өвийг бүхий л тохиолдолд хамгаалах, энэ хүрээнд музейн үйл ажиллагаа болон цуглуулгуудын үүргийг дэмжих нь Гишүүн улс бүрийн хариуцлага гэдгийг харгалзан үзэж,

ЮНЕСКО-ийн болон бусад газрын баталсан музей ба цуглуулгуудын үүргийн талаарх конвенц, зөвлөмж, тунхаглал зэрэг олон улсын стандарт тогтоосон баримт бичгүүд бүгд хүчин төгөлдөр байна гэдгийг тэмдэглэж,

Музейг хүн бүрд хүртээмжтэй болгох хамгийн үр дүнтэй арга хэмжээний талаарх 1960 оны зөвлөмж батлагдсанаас хойш музейн үүрэг, олон төрөл зүйлд нөлөөлсөн нийгэм-эдийн засаг, улс төрийн өөрчлөлтүүдийн хэмжээг харгалзан үзэж,

Музейн ба цуглуулгуудын соёлын болон байгалийн, биет болон биет бус өвийг дэмжих үүрэг, мөн холбогдох бусад үүрэг хариуцлагын талаарх одоо байгаа стандарт, зарчмуудаар хангагдсан хамгаалалтыг дахин бэхжүүлэхийг эрмэлзэн,

Музей болон цуглуулгууд, тэдгээрийн олон төрөл зүйл болон нийгэмд гүйцэтгэх үүргийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих тухай зөвлөмжийн талаарх саналуудыг харгалзан үзсэний үндсэн дээр,

ЮНЕСКО-ийн зөвлөмж нь өөр өөр оролцогч талуудыг зарчмууд, бодлогын удирдамжаар хангадаг заавал дагаж мөрдөх албагүй баримт бичиг гэдгийг эргэн санаж,

Энэхүү Зөвлөмжийг 2015 оны 11 дүгээр сарын 17-ны өдөр батлав.

Ерөнхий бага хурал нь Гишүүн улсуудыг өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр, болон энэхүү Зөвлөмжийн зарчим, хэм хэмжээний хүрээнд дараах зүйл заалтуудыг

хэрэгжүүлэхэд шаардагдах аливаа хуулийн болон бусад арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна.

ТАНИЛЦУУЛГА

1. Соёл, байгалийн олон төрөл байдлыг хамгаалах, сурталчлах нь хорин нэгдүгээр зууны гол сорилт юм. Тиймээс музей болон цуглуулгууд нь байгаль, хүмүүсийн соёлын биет, биет бус өвийг хамгаалах үндсэн арга юм.

Соёлын болон байгалийн олон төрөл зүйлийг хадгалж, хөхиүлэн дэмжих нь хорин нэгдүгээр зууны гол сорилт юм. Энэхүү хүрээнд, музей болон цуглуулгууд нь байгалийн болон хүмүүний соёлын биет ба биет бус өвийг хамгаалах үндсэн аргыг бий болгодог юм.

2. Музей нь соёлыг дамжуулах, соёл хоорондын яриа хэлэлцээр хийх, суралцах, хэлэлцүүлэг болон сургалт явуулах орон зай болохын хувьд боловсрол (албан, албан бус, насан туршийн боловсрол), нийгмийн нэгдмэл байдал, ба тогтвортой хөгжилд мөн чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Музейгээр дамжуулан соёл, байгалийн өвийн үнэ цэнийн талаар болон тэдгээрийн арчилгаа, түгээлтэд хувь нэмэр оруулах иргэдийн үүргийн талаар олон нийтэд таниулах боломжтой. Музей нь соёлын болон бүтээлч үйлдвэрлэл, аялал жуулчлалаар дамжуулан эдийн засгийн хөгжилд мөн дэмжлэг үзүүлдэг.

3. Энэхүү Зөвлөмж нь музей, цуглуулгуудыг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжихийн ач холбогдолд Гишүүн орнуудын анхаарлыг хандуулснаар өвийг хадгалан хамгаалах, соёлын олон төрөл зүйлийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих, шинжлэх ухааны мэдлэгийг түгээх, боловсролын бодлогыг хөгжүүлэх, насан туршийн боловсрол, нийгмийн нэгдмэл байдал, аялал жуулчлалын эдийн засаг ба бүтээлч үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх замаар тогтвортой хөгжлийг хангахад хамтран зүтгэгчид болгохыг зорив.

I. МУЗЕЙН ОЛОН ТӨРӨЛ ЗҮЙЛ БА ТОДОРХОЙЛОЛТ

4. Энэхүү Зөвлөмжид музей гэдэг нэр томьёо нь " боловсрол олох, суралцах, сэтгэл ханамж авах зорилгоор хүн төрөлхтний биет болон биет бус өв, тэдгээрийн хүрээлэн буй орчныг олж авж, хадгалж, судалж, дамжуулж, олонд үзүүлдэг нийтэд нээлттэй, ашгийн бус, нийгэм, нийгмийн хөгжилд үйлчилдэг байнгын байгууллага" гэж тодорхойлогдоно. Иймд, музей нь хүн төрөлхтний байгалийн болон соёлын олон төрөл зүйлийг төлөөлөхийг эрмэлздэг, өвийн хадгалалт, хамгаалалт, дамжуулалтад чухал үүрэг гүйцэтгэдэг байгууллага юм.

5. Энэхүү Зөвлөмжид цуглуулга гэдэг нэр томьёо нь "өнгөрсөн болон одоогийн, биет ба биет бус, байгалийн болон соёлын эд зүйлсийн цуглуулга" гэж тодорхойлогдоно. Гишүүн улс бүр энэхүү Зөвлөмжийн зорилгын дагуу өөрсдийн хууль эрх зүйн орчны хүрээнд цуглуулга гэсэн ойлголтын хамрах хүрээг тодорхойлно.

6. Энэхүү Зөвлөмжид өв гэдэг нэр томьёо нь "өөрсдийн бие хүн, итгэл үнэмшил, мэдлэг, уламжлал, амьдрах орчны илэрхийлэл ба тусгал болгон бие даан сонгож тодорхойлсон, орчин үеийнхний хадгалж сайжруулан ирээдүй хойч үеийнхэнд дамжуулвал зохих биет ба биет бус үнэт зүйлс, илэрхийллийн цогц" гэж тодорхойлогдоно. Өв гэдэг нэр томьёо нь ЮНЕСКО-ийн соёлын конвенциудад тусгаснаар соёлын болон байгалийн, биет болон биет бус өв, соёлын эд зүйлс, объектууд гэж мөн тодорхойлогдоно.

II. МУЗЕЙН ҮНДСЭН ҮҮРЭГ

Хадгалалт

7. Өвийн хадгалалт нь эзэмших, цуглуулгын менежмент, эрсдэлийн дүн шинжилгээ, бэлэн байдлын чадавх болон онцгой байдлын төлөвлөгөөний боловсруулалт, аюулгүй байдал, урьдчилан сэргийлэх болон сэргээн хадгалах, музейн эд зүйлсийг сэргээн засварлах, цуглуулгыг ашиглах, хадгалахдаа бүрэн бүтэн байдлыг хангах зэрэг үйл ажиллагаанаас бүрдэнэ.

8. Музейн цуглуулгын менежментийн гол бүрэлдэхүүн хэсэг нь мэргэжлийн бүртгэлийг хийн хадгалах, цуглуулгад байнгын хяналт тавих юм. Бүртгэл нь музейг хамгаалах, хууль бус наймаатай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, музейн нийгэмд гүйцэтгэх үүргээ биелүүлэхэд нь тусалдаг чухал хэрэгсэл юм. Энэ нь мөн цуглуулгын хөдөлгөөнийг удирдахад тусалдаг.

Судалгаа

9. Судалгаа хийх, түүний дотор цуглуулгуудыг судлах нь музейн бас нэг үндсэн үүрэг юм. Музей нь бусад байгууллагатай хамтран судалгаа хийж болно. Судалгаанаас олж авсан мэдлэгээр дамжуулан музейн чадамжийг бүрэн ашиглаж, олон нийтэд хүртээх боломжтой юм. Судалгаа нь орчин үеийн нөхцөлд түүхийг эргэцүүлэн хянах, цуглуулгыг тайлбарлах, төлөөлөх, танилцуулах боломжийг олгодгоороо музейн хувьд хамгийн чухал юм.

Харилцаа холбоо

10. Харилцаа холбоо нь музейн бас нэгэн үндсэн үүрэг юм. Гишүүн улсууд нь музейг өөрийн мэргэшсэн тодорхой салбаруудад хамаарах цуглуулга, хөшөө дурсгал, дурсгалт газрын талаарх мэдлэгийг идэвхтэйгээр түгээн дэлгэрүүлэх, мөн зохистой үед үзэсгэлэн зохион байгуулж байхыг дэмжих хэрэгтэй. Түүнчлэн музейг олон нийтийн арга хэмжээнүүд зохион байгуулах, холбогдох соёлын үйл ажиллагаанд оролцох, биеэр болон цахим хэлбэрээр олон нийттэй харилцах зэргээр харилцаа холбооны бүх арга хэрэгслийг ашиглан нийгэмд идэвхтэй оролцохыг дэмжих хэрэгтэй.

11. Харилцаа холбооны бодлогууд нь нэгдмэл байдал, хүртээмжтэй байдал, нийгмийн оролцоог харгалзан үзэж, музейд тэр болгон очдоггүй хүмүүсийг оролцуулан

олон нийттэй хамтран хэрэгжүүлэх хэрэгтэй. Музейн үйл ажиллагааг олон нийт, нийгмийн бүлгүүдийн үйл ажиллагаа дэмжин бэхжүүлж байх хэрэгтэй.

Боловсрол

12. Боловсрол олгох нь музейн бас нэгэн үндсэн үүрэг юм. Музей нь бусад боловсролын байгууллагууд, ялангуяа сургуулиудтай хамтран мэдлэг боловсруулах ба түгээх, боловсролын болон заах арга зүйн хөтөлбөрүүд явуулах замаар албан ба албан бус боловсрол, насан туршийн боловсрол олгоход оролцдог. Музейн боловсролын хөтөлбөр нь өөрсдийн цуглуулгууд болон ард иргэдийн амьдралын талаар төрөл бүрийн хүмүүст боловсрол олгох, соёлын өвийг хадгалах мөн бүтээлч сэтгэлгээг бий болгохын ач холбогдлын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэхэд хувь нэмрээ оруулдаг. Музей нь холбогдох нийгмийн асуудлыг ойлгоход хэрэгтэй мэдлэг, туршлагыг олгодог.

III. МУЗЕЙД ТУЛГАРЧ БУЙ НИЙГМИЙН АСУУДЛУУД

Даяаршил

13. Даяаршил нь цуглуулгууд, мэргэжилтнүүд, зочид болон санааны шилжилт хөдөлгөөнийг ихэсгэсэн бөгөөд энэ нь музейд эерэг ба сөрөг байдлаар нөлөөлж хүртээмжтэй байдал болон нэг төрлийн байдлыг ихэсгэсэн. Гишүүн улсууд нь энэхүү даяарчлагдсан дэлхийд музейн оруулах үүргийг багасгалгүйгээр музей ба цуглуулгуудыг тодорхойлох онцлог байдал, олон төрөл зүйлийг хамгаалахыг хөхиүлэн дэмжих хэрэгтэй.

Музей болон эдийн засаг, амьдралын чанарын хамаарал

14. Музей нь нийгэмд эдийн засгийн тоглогч байж орлого бий болгох үйл ажиллагаанд хувь нэмрээ оруулж чадна гэдгийг Гишүүн улсууд хүлээн зөвшөөрөх хэрэгтэй. Түүнчлэн музей нь өөрсдийн байрлаж буй бүс нутгийн болон нийгмийн бүлгүүдийн амьдралын чанарыг сайжруулах үр өгөөжтэй төсөл хөтөлбөрөөр дамжуулан аялал жуулчлалын эдийн засагт оролцдог. Мөн тэд эмзэг бүлгийн хүн амын нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлж чадна.

15. Олон музей орлогын эх үүсвэрээ төрөлжүүлэх, тогтвортой байдлаа нэмэгдүүлэхийн тулд орлого бий болгох үйл ажиллагаагаа өөрсдийн сонголтоор эсхүл хэрэгцээ шаардлагаар нэмэгдүүлсэн. Гишүүн улсууд музейн үндсэн чиг үүрэгтэй зөрчилдөх тул орлогыг бий болгоход нэн тэргүүний ач холбогдол өгөх хэрэггүй. Гишүүн улсууд нийгэмд чухал ач холбогдолтой үндсэн чиг үүргүүд нь зөвхөн санхүүгийн хүрээнд тодорхойлогдохгүй гэдгийг хүлээн зөвшөөрөх ёстой.

Нийгмийн үүрэг

16. Гишүүн улсуудыг 1972 оны Чилийн Сантьягогийн тунхаглалд онцлон тэмдэглэсэн музейн нийгмийн үүргийг дэмжихийг уриалж байна. Музей нь нийгэмд

чухал үүрэг гүйцэтгэдэг ба нийгмийн эв нэгдэл, нэгдмэл байдлын гол хүчин зүйл болдог гэж ихэнх улсууд үзэж байна. Энэ хүрээнд музей нь олон нийтийн харилцаа холбоо тасрах зэрэг тэгш бус байдлыг нэмэгдүүлж буй нийгмийн өөрчлөлтүүдийг даван туулахад нийгмийн бүлгүүдэд туслалцаа үзүүлэх боломжтой.

17. Музей нь нийгмийн бүх хүрээг хамарсан олон нийтийн газар учир олон нийтийн харилцаа холбоо, нэгдмэл байдлыг хөгжүүлэх, иргэний харьяаллыг бий болгох, хамт олонлог шинж чанарыг хөгжүүлэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэх боломжтой. Музей нь хүн бүрд нээлттэй, эмзэг бүлгийн хүмүүс болон бүх хүмүүст биет болон соёлыг хүртээмжийг бий болгосон газар байх хэрэгтэй. Музей нь түүх, нийгэм, соёл, шинжлэх ухааны асуудлуудыг мэтгэлцэх, эргэцүүлэх орон зайг бүрдүүлэх боломжтой юм. Музей нь мөн хүний эрх, хүйсийн тэгш байдлыг хүндлэх хандлагыг хөгжүүлэх хэрэгтэй. Гишүүн улсууд музейг эдгээр үүргийг гүйцэтгэхийг дэмжих хэрэгтэй.

18. Гишүүн улсууд музейн цуглуулгад уугуул иргэдийн соёлын өв байгаа тохиолдолд тухайн музейн цуглуулгын менежмент болон зохимжтой бол холбогдох хууль тогтоомж, бодлогын дагуу эгүүлэн олгох, буцаах талаар музей болон уугуул иргэдийн хооронд яриа хэлэлцээр явуулах, үр өгөөжтэй харилцаа тогтоохыг дэмжих зохих арга хэмжээ авах хэрэгтэй.

Музей ба мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи (МХХТ)

19. Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн (МХХТ) өсөлтөөс үүдэлтэй өөрчлөлт нь соёлын өвийг хадгалах, судлах, бүтээх, дамжуулах болон холбогдох мэдлэгийг олох боломжийг музейд олгож байна. Гишүүн улсууд нь музейг мэдлэгээ хуваалцах, түгээн дэлгэрүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх хэрэгтэй ба үндсэн чиг үүргээ сайжруулах шаардлагатай үед эдгээр технологийг ашиглах арга замаар хангах хэрэгтэй.

IV. БОДЛОГУУД

Ерөнхий бодлогууд

20. Соёл, байгалийн өвтэй холбоотой одоо байгаа олон улсын баримт бичиг нь музейг өвийн олон нийтэд хүртээмжтэй байдлыг хангах, өвийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжихэд ач холбогдолтой, нийгмийн үүрэгтэй хэмээн хүлээн зөвшөөрдөг. Үүнтэй холбогдуулан Гишүүн улсууд нь өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх музей болон цуглуулгууд нь тэдгээр баримт бичигт заасан хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих арга хэмжээнээс үр ашиг хүртэх байдлаар зохих арга хэмжээг авах хэрэгтэй. Гишүүн улсууд нь ямар ч нөхцөлд музей нь хамгаалалттай байх чадавхыг дээшлүүлэх зохих арга хэмжээг авах хэрэгтэй.

21. Гишүүн улсууд музей нь зохих олон улсын баримт бичгүүдийн зарчмуудын хэрэгжилтийг хангаж байгаа эсэхийг баталгаажуулах хэрэгтэй. Музей нь соёлын болон байгалийн, биет болон биет бус өвийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих тухай олон улсын баримт бичгийн зарчмуудыг судлах үүрэгтэй. Мөн тэд соёлын эд зүйлсийг хууль

бусаар худалдаалахын эсрэг тэмцэх олон улсын баримт бичгийн зарчмуудыг дагаж мөрдөх ба үүнтэй тэмцэхэд хүчин зүтгэл гаргах хэрэгтэй. Музей нь музейн мэргэжлийн нийгэмлэгээс тогтоосон ёс зүйн болон мэргэжлийн стандартуудыг харгалзан үзэх хэрэгтэй. Гишүүн улсууд нь музейн нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг нь өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэрийн хууль зүйн болон мэргэжлийн стандартын дагуу биелэгдэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах хэрэгтэй.

22. Гишүүн улсууд өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх музейг үндсэн чиг үүргийнх нь дагуу дэмжиж хөгжүүлснээр тэдгээр байгууллагуудыг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих зохих арга хэмжээ авч бодлого боловсруулах хэрэгтэй бөгөөд энэ хүрээнд үйл ажиллагаа явуулахад шаардагдах хүний нөөц, материаллаг болон санхүүгийн эх үүсвэрийг үүсгэх хэрэгтэй.

23. Музейн олон төрөл зүйл болон тэдний хамгаалдаг өв нь музейн хамгийн үнэ цэнэтэй зүйл юм. Гишүүн улсуудаас энэхүү олон төрөл зүйлийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжихийн сацуу музейг үндэсний болон олон улсын музейн нийгэмлэгийн тодорхойлон тогтоосон өндөр чанарын шалгуурт хүрэхэд нь дэмжлэг үзүүлэхийг хүсэж байна.

Үйл ажиллагааны бодлогууд

24. Гишүүн улсууд нь орон нутгийн нийгэм, соёлын орчинд тохирсон хадгалалт, судалгаа, боловсрол, болон харилцаа холбооны бодлогыг идэвхтэй дэмжих, музейг өвийг хадгалж, ирээдүй хойч үеийнхэнд өвлүүлэхийг зөвшөөрөхийг урьж байна. Энэ үүднээс музей, нийгмийн бүлгүүд, иргэний нийгэм болон олон нийт хоорондын хамтын ажиллагааг болон оролцоог дэмжих хэрэгтэй.

25. Гишүүн улсууд өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх музей нь эд зүйлсийн олон улсын стандартад суурилсан бүртгэл хийхэд нэн тэргүүний ач холбогдол өгч байгаа эсэхийг баталгаажуулах зохих арга хэмжээ авах хэрэгтэй. Энэ хүрээнд музейн цуглуулгыг цахимжуулах нь чухал ач холбогдолтой хэдий ч цахимжуулалтыг цуглуулгын хамгаалах арга хэмжээг орлоно гэж үзэж болохгүй.

26. Музей болон тэдгээрийн олон төрөл зүйл, нийгэмд гүйцэтгэх үүргийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих, үйл ажиллагаа явуулах сайн туршлагууд нь үндэсний болон олон улсын музейн сүлжээгээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн байдаг. Эдгээр сайн туршлагуудыг салбар дахь шинэчлэлүүдийг тусгах үүднээс тогтмол шинэчилж байдаг. Энэ хүрээнд Олон Улсын Музейн Зөвлөлийн (ОУМЗ) баталсан Музейн Ёс зүйн дүрэм нь хамгийн өргөн тархсан лавлах юм. Гишүүн улсууд нь эдгээр болон бусад ёс зүйн дүрэм ба сайн туршлагыг нэвтрүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэхийг хөхиүлэн дэмжиж тэдгээрийг музейн бодлого, үндэсний хууль тогтоомж, стандартыг боловсруулахад ашиглахыг уриалж байна.

27. Гишүүн улсууд өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх музейд шаардлагатай мэргэжлийн төвшний туршлагатай боловсон хүчнийг ажиллуулах зохих арга хэмжээ авах хэрэгтэй. Музейн бүх боловсон хүчнийг тасралтгүй сурч боловсрох, мэргэжил

дээшлүүлэх боломжоор ханган үр дүнтэй ажиллах хүчнийг хадгалан авч үлдэх хэрэгтэй.

28. Музейн үр өгөөжтэй үйл ажиллагаа явуулах нь улсын болон хувийн санхүүжилт болон зохих түншлэлээс шууд хамаардаг. Гишүүн улсууд музейд нийгмийн эрх ашгийн төлөөх үндсэн чиг үүргээ бүрэн дүүрэн биелүүлэх боломжийг олгохын тулд тодорхой үзэл баримтлал, шаардлага хангасан төлөвлөгөө ба санхүүжилтийг баталгаажуулах, бусад санхүүжилтийн механизмын нийлэмжтэй тэнцвэрийг олохыг эрмэлзэх хэрэгтэй.

29. Музейн үйл ажиллагаанд технологийн өдөр тутмын амьдралд гүйцэтгэх үүрэг мөн нөлөөлдөг. Тэдгээр технологи нь дэлхийн өнцөг булан бүрд музейг сурталчлах том боломжийг бий болгож байгаа ч технологийг үр дүнтэй ашиглаж мэдэхгүй эсхүл ашиглах боломжгүй хүмүүс болон музейд саад болж байна. Гишүүн улсууд өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх музейг эдгээр технологийг ашиглах боломжоор хангахыг эрэлхийлэх ёстой.

30. Музейн үндсэн зорилго нь тэдний нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг болон өвийн хадгалалт юм. Музей нь нийгэмд удаан оршин тогтноход 1960 оны Музейг хүн бүрд хүртээмжтэй болгох хамгийн үр дүнтэй арга хэмжээний талаарх зөвлөмж ач холбогдолтой хэвээр байна. Гишүүн улсууд эдгээр зарчмуудыг өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх музейн тухай хуульд оруулахыг эрмэлзэх хэрэгтэй.

31. Соёл, өв, болон боловсролын асуудал хариуцсан музейн салбарууд болон байгууллагуудын хоорондын хамтын ажиллагаа нь музей, тэдний олон төрөл зүйл, нийгэмд гүйцэтгэх үүргийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих хамгийн үр дүнтэй, тогтвортой аргуудын нэг юм. Гишүүн улсууд музей болон соёл, шинжлэх ухааны байгууллагуудын хамтын ажиллагаа болон түншлэлийг бүх төвшинд дэмжих, хамтын ажиллагаа, олон улсын үзэсгэлэн, цуглуулгын шилжилт хөдөлгөөн, солилцоог дэмждэг мэргэжлийн сүлжээ, холбоонд нэгдэх хэрэгтэй.

32. 5-р хэсэгт тодорхойлсон цуглуулгууд нь музейгээс өөр байгууллагад хадгалагдаж байгаа тохиолдолд тэдгээр улсын соёлын олон төрөл зүйлийг илүү сайн төлөөлж, уялдаа холбоог хадгалж үлдэхийн тулд тухайн цуглуулгыг хадгалж, хөхиүлэн дэмжих хэрэгтэй. Гишүүн улсуудыг эдгээр цуглуулгыг хамгаалах, судлах, хөхиүлэн дэмжих, тэдний хүртээмжтэй байдлыг дэмжих чиглэлээр хамтран ажиллахыг урьж байна.

33. Гишүүн улсууд өөрсдийн харьяа нутаг дэвсгэр дэх музейд эдгээр зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, хөгжүүлэхэд чиглэсэн бодлого, олон нийтийн төлөвлөлтийг боловсруулахын тулд зохих хууль эрх зүйн, техникийн болон санхүүгийн арга хэмжээг авах хэрэгтэй.

34. Гишүүн улсуудыг музейн үйл ажиллагаа, үйлчилгээг сайжруулахын тулд үзэгчдийг татах олныг хамарсан бодлого боловсруулахыг дэмжихийг уриалж байна

35. Гишүүн улсууд нь эдгээр зөвлөмжүүдийг илүү сайн хэрэгжүүлэхийн тулд, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын музей, цуглуулгын ашиг тусын тулд ЮНЕСКО зэрэг хоёр талын болон олон талын механизмаар дамжуулан чадавхи нэмэгдүүлэх болон мэргэжлийн сургалт явуулахад олон улсын хамтын ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих хэрэгтэй.

3.Музейн тухай хуулийн үзэл баримтлал
БАТЛАВ.

БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ
УХААН, СПОРТЫН САЙД



Ё БААТАРБИЛЭГ

БАТЛАВ.

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД
ХЭРГИЙН САЙД



Ц.НЯМДОРЖ

МУЗЕЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг. Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Долдугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Монголын ард түмний түүх, соёлын дурсгалт зүйл, шинжлэх ухаан, оюуны өв төрийн хамгаалалтад байна” гэж тунхагласан.

ЮНЕСКО-гийн 2015 оны Ерөнхий бага хурлаас “Музей ба музейн цуглуулгууд, тэдгээрийн олон төрөл зүйл болон нийгэмд гүйцэтгэх үүргийг хамгаалах, хөхиүлэн дэмжих тухай зөвлөмж”-ийг батлан музейг байгалийн болон соёлын өвийг хадгалж хамгаалах, иргэдийн мэдлэг боловсролыг дэмжих, нийгмийн тогтвортой байдлыг хангах, олон нийтийг соён гэгээрүүлэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэдэг байгууллага болохыг тодорхойлж, гишүүн улсуудад зөвлөмжийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах аливаа хуулийн болон бусад арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг зөвлөсөн.

Монгол Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал”-ын 1.1.6-д “Үндэсний түүх, хэл, соёл, өв уламжлал, зан заншлаа хадгалж, хамгаалж хөгжүүлэх нь монгол үндэстний оршин тогтнохын үндэс, амин чухал дархлаа мөн” гэж, Улсын Их Хурлын 2012 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлого”-д “соёлын өвийг ... хадгалж хамгаалах, сурталчлах, сэргээн засварлах, ... ашиглахтай холбогдсон харилцааг хуулиар зохицуулах” гэж, “эрт эдүгээгийн соёлын өв санг үндэсний эрхэм баялаг болохын хувьд төрийн хамгаалалтад байлгах” гэж, “монгол үндэсний соёлын өвийг хууль бусаар гадаадад гаргахаас сэргийлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх” гэж тус тус заасан.

Улсын Их Хурлын 2016 оны 45 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 3.2.42-т “...музейн тухай хуулийг боловсронгуй болгон хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх” гэж, “Соёлын өвийг хамгаалах, сэргээн засварлахад шаардлагатай бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох” гэж, 3.2.48-д “Музейн хадгалалт, хамгаалалтын шаардлагыг олон улсын стандартад хүргэж, хэрэгжилтийг хангана” гэж, Улсын Их Хурлын 2017 оны 11 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он

хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл"-ийн 65-д "Музейн тухай хууль"-ийн төслийг боловсруулахаар тус тус заасан.

1.2. Практик шаардлага

Манай улсад музейн үйл ажиллагааг Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль болон түүнийг дагалдан гарсан дүрэм, журмаар зохицуулж ирсэн. Эдгээр эрх зүйн баримт бичгүүд нь соёлын өвийг хамгаалахтай холбоотой ерөнхий харилцааг зохицуулдаг тул музейн ихэнх харилцаа хуулийн хүрээнд зохицуулалтгүй хийдэж үлдсэн байдаг. Энэ нөхцөл байдал музейн үйл ажиллагааны зохион байгуулалт болон үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах, цуглуулгын тоо хэмжээг нэмэгдүүлэх, санхүү, хөрөнгө оруулалтын олон талт эх үүсвэрийг бий болгох, сан хөмрөгийн аюулгүй байдлыг хангах, музейн ажилтан, албан хаагчдын ёс зүйн хариуцлагыг дээшлүүлж музейг нэгдсэн удирдлагаар хангахад олон талын бэрхшээл учруулж байна.

Музейн үйл ажиллагааны санхүүжилт төрөөс шууд хамааралтай, үзмэр цуглуулахад зориулан хуваарилсан төсөв хангалтгүй, үзмэр худалдан авах эрх зүйн зохицуулалт тодорхойгүй байдгаас иргэдийн гар дээрх түүх, соёлын хөдлөх дурсгал, шинжлэх ухаан танин мэдэхүйн ач холбогдолтой үнэт зүйлсийг музейн сан хөмрөгт худалдан авч чадахгүй байна. Энэ нь монгол үндэстний соёлын үнэт зүйлсийг хил дамжуулан худалдах нөхцөлийг бүрдүүлж, зарим эд зүйлс ховордох эрсдлийг учруулж байна. Музейн үйл ажиллагааны гол чиглэл болох үзмэр цуглуулахад шаардагдах зардлыг нэмэгдүүлж, худалдан авах ажиллагааг шуурхай зохион байгуулах зохицуулалтыг хууль тогтоомжид тусган, музейн сан хөмрөгийг баяжуулах ажлыг шинэ шатанд гаргах хэрэгцээ шаардлага тулгарч байна.

Музейн зориулалтын барилга байгууламж, байр танхим хүрэлцээгүй байгаа нь үзүүлэлт болон сан хөмрөг дэх түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйл бохирдох, эвдэрч гэмтэх, устах, хулгайлагдах эрсдлийг бий болгож, хадгалалт хамгаалалтын аюулгүй байдалд сөргөөр нөлөөлж байна. Музейн зориулалтын барилга байгууламж барих үйл ажиллагааг хууль, эрх зүйн хүрээнд дэмжих, ялангуяа татварын бодлогоор дэмжиж бараа, ажил, үйлчилгээнд ноогдох татварын хувь хэмжээг хөнгөлөлт, чөлөөлөлтөд хамруулах нь музейд чиглэсэн хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, хуваарилсан зардлыг үр ашигтай зарцуулах боломж бүрдэх юм.

Музей дэх хадгалалт хамгаалалтын аюулгүй байдлыг хангах, тогтвортой хөгжлийг дэмжих зорилгоор музейн үйл ажиллагааны цар хүрээ, сан хөмрөгийн цуглуулгын тоо хэмжээнд үндэслэсэн хүний нөөцийн бодлого, норм стандартыг тогтоох болон музейн удирдлага, мэргэжлийн ажилтны ёс зүйн хэм хэмжээг олон улсын жишигт нийцүүлэн журамлах эрх зүйн үндсийг бий болгох шаардлагатай байна.

Манай улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн болон орон нутгийн өмчийн ихэнх музейн эрдэм шинжилгээний ажилтны чадавх сул, шаардлагатай техник тоног төхөөрөмж болон лабораторийн хангамж бэхжээгүй, зориулалтын зардал бага байгаагаас музей судлал хөгжихгүй байгаа нь музейн үйл ажиллагаа зөвхөн үзмэр, эд өлгийн зүйлсийг хадгалах, сурталчлах хүрээгээр хязгаарлагдах нөхцөлийг бүрдүүлж, иргэдэд шинжлэх ухааны мэдлэг түгээх ажил орхигдох үндсэн шалтгаан болж байна.

Манай улсад музейн ангиллыг эрх зүйн хүрээнд тогтоогоогүйн улмаас холбогдох хууль тогтоомж, стандартыг нийтлэг мөрдөх шаардлага үүсдэг бөгөөд энэ нь харилцан

адилгүй нөхцөл байдалд үйл ажиллагаа явуулж байгаа музей, үзвэрийн танхимд нэгэн адил мөрдөгдөх боломжгүй юм. Иймээс музейн үйл ажиллагааны цар хүрээ, хүчин чадалд тохирсон ангиллыг бий болгож, хуулийн дагуу байгуулах, бүртгүүлэх, үйл ажиллагаа эрхлэх ажиллагааны болон төрөөс үзүүлэх дэмжлэг, хэрэгжүүлэх хяналтын эрх зүйн үндсийг бүрдүүлэх нь зүйтэй байна.

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт өмчийн бүх хэлбэрээр музейн үйл ажиллагаа эрхлэхэд төрөөс дэмжин чөлөөтэй өрсөлдөх боломжийг бүрдүүлж, салбар дундын түншлэлийг шинэ шатанд гаргах замаар музейн тогтвортой хөгжлийг хангах хууль, эрх зүйн цогц орчин бий болгох шаардлага чухлаар тавигдаж байна.

Хоёр.Хуулийн төслийн бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Музейн тухай хуулийн төсөл нь Хууль, тогтоомжийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.1 дэх заалтад заасны дагуу анхдагч хуулийн төсөл байна.

Хуулийн төсөл нь музейн үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тодорхойлж, хууль тогтоомжийн давхардал, хийдлийг арилгах, холбогдох хууль тогтоомжтой уялдуулах, музейн тогтвортой хөгжлийг дэмжихэд чиглэгдэх бөгөөд дор дурдсан харилцааг зохицуулахаар тусгана. Үүнд:

1.Хуулийн нийтлэг үндэслэл хэсэгт хуулийн зорилгыг тодорхойлж, музейн тухай хууль тогтоомж, хамрах хүрээг тогтоож, нэр томъёоны тайлбарыг тусгана.

2.Музейн ангилал, чиг үүрэг, үйл ажиллагааны зохион байгуулалттай холбогдсон зохицуулалтыг тусгана.

3.Музейн сан хөмрөгийн асуудлыг тусгаж, сан хөмрөгийн ангилал, зохион байгуулалтыг тогтоож, сан хөмрөгт ажиллах шаардлагыг тодорхойлох, үзмэрт хяналт тавих, сан хөмрөгийн бүртгэл хөтлөх, бүртгэлийн аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой харилцааг нарийвчлан зохицуулна.

4.Музейг гэмт хадлага болон байгалийн гамшиг ослоос хамгаалах зохицуулалтыг тусгана. Энэ хүрээнд музейн барилга байгууламжид, зам талбай, ногоон байгууламж, холбоо дохиолол, камерийн систем, цахилгаан, ус, дулаан, агааржуулалтын системд тавигдах стандарт шаардлагыг тогтоох эрх зүйн үндсийг бий болгож, түүний найдвартай ажиллагааг хангах, хяналт тавих ажлыг зохион байгуулах зохицуулалтыг нарийвчлан тусгана. Мөн цуглуулгыг аюулгүй газарт нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө, музейн аюулгүй байдлын эрсдлийг бууруулах хөтөлбөр зэргийг боловсруулах, батлах, хэрэгжүүлэхтэй холбоотой харилцааг зохицуулна.

5.Музейн ажилтны ёс зүйн дүрэм болон нийгмийн баталгаа, тусгай шаардлагын талаарх асуудлыг тусгана. Музейн ангилалд нийцүүлэн удирдлага, нарийн мэргэжлийн ажилтан, албан хаагчдад тавих дадлага туршлага, ур чадварын нэмэлт шаардлагыг Төрийн албаны тухай хуультай нийцүүлэн тогтоож, ёс зүйн дүрмийг боловсруулах, батлах, хэрэгжүүлэх механизмыг бүрдүүлэх, ёс зүйн хариуцлага тооцох болон музейн удирдлага, мэргэжлийн ажилтан, албан хаагчдад зэрэг дэв олгох, системийн шагнал бий болгох зэрэг асуудлыг тусгана.

6.Музейн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг хэрэгжүүлэх болон хариуцлага ногдуулахтай холбогдсон зохицуулалтыг тусгана.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох нийгэм, эдийн засаг, эрх зүйн үр дагавар

Хууль батлагдан гарснаар өмчийн олон хэлбэрийн музей байгуулагдаж, түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлс болон соёлын үнэт зүйлсийг хадгалж хамгаалах, сурталчлах үйл ажиллагааны цар хүрээ, үйлчилгээний чанар хүртээмж сайжирч, музейн нийгэм, эдийн засгийн үр өгөөж нэмэгдэх боломж бүрдэнэ. Мөн соёлын өвийг хамгаалах, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээ, хэлэлцээрийн хэрэгжилтийг үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлэхэд чухал түлхэц болно.

Түүнчлэн, музейн үйл ажиллагааны зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, музейн шинжлэх ухаан, боловсролын салбарт гүйцэтгэх үүрэг нэмэгдэх, иргэдийн музейгээр үйлчлүүлэх, ашиглах хандах хандлагад эерэг нөлөө үзүүлж, мэдлэгийн орон зай болж хөгжих суурь тавигдана.

Дөрөв.Хуулийн төсөл нь бусад хуультай хэрхэн уялдах, уг хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон цаашид шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хуулийн талаар

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээ, хэлэлцээр болон холбогдох бусад хууль тогтоомжтой нийцүүлэн боловсруулна.

Хуулийн төслийг дагалдуулан шаардлагатай бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулна.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны дугаар
сарын -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МУЗЕЙН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилго нь музейн үйл ажиллагаа эрхлэх, сан хөмрөг бүрдүүлэх, аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Музейн тухай хууль тогтоомж

2.1.Музейн тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Соёлын тухай хууль, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хууль нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт музейн үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад өмчийн төрөл, хэлбэр харгалзахгүй үйлчилнэ.

3.2.Төрийн өмчийн галерейн үйл ажиллагааг энэ хуулиар зохицуулна.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёо

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно.

4.1.1."музей" гэж соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах, судлах, хадгалах, түгээн дэлгэрүүлэх чиг үүрэг бүхий соёл, шинжлэх ухааны байгууллагыг;

4.1.2."музейн үзэл баримтлал" гэж музейн төрөл, үйл ажиллагааны чиглэл, хамрах хүрээ, цуглуулгын болон үзүүллэгийн бодлогыг тодорхойлсон баримт бичгийг;

4.1.3.ерөнхий бүртгэл" гэж үзмэрийн хувийн дугаар, нэр, тоо хэмжээ, тодорхойлолт бүхий бүртгэл, мэдээллийн баримт бичгийг;

4.1.4.“үзмэр” гэж ерөнхий бүртгэлд бүртгэгдсэн музейн өмчийн соёлын үнэт зүйлийг;

4.1.5.“цуглуулга” гэж нэг болон хэд хэдэн шинжээрээ харилцан холбоотой, тодорхой цаг үеийг төлөөлөх шинжлэх ухаан, урлаг, танин мэдэхүйн ач холбогдолтой үзмэрийн цогц хэсгийг;

4.1.6.“сан хөмрөг” гэж үзмэр, цуглуулга, түүний хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг бүрдүүлсэн орон зайг;

4.1.7.“үзүүлэг” гэж үзмэр, цуглуулгыг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, уран сайхны аргаар дэглэн үзүүлсэн орон зайг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. МУЗЕЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

5 дугаар зүйл.Музей байгуулах

5.1.Музейг төрийн болон орон нутгийн, хувийн өмчийн хэлбэрээр Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээд байгуулна.

5.2.Музейн үзэл баримтлалыг үүсгэн байгуулагч нь батална.

5.3.Музейн үйл ажиллагааг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл авсан иргэн, хуулийн этгээд эрхэлнэ.

5.4.Музейн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.

5.5.Музейн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүчинтэй хугацаа 8 жил байна. Тусгай зөвшөөрөл цуцлах, сунгах асуудлыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу

5.6.Эрхэлж буй үйл ажиллагааны чиглэлээр музейг өмчийн хэлбэр харгалзахгүй мэргэжил, арга зүйгээр хангах чиг үүргийг үндэсний музей хэрэгжүүлнэ.

5.7. Үндэсний музей төрийн хамгаалалтад байна.

5.8.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музей нь олон нийтийн зөвлөлтэй байж болно. Зөвлөлийн үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн журмыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6 дугаар зүйл.Музейн үйл ажиллагааны чиглэл

6.1.Музейн нь дараах үйл ажиллагааг эрхэлнэ.

6.1.1.соёлын үнэт зүйлийг эрэн сурвалжлах, нээж илрүүлэх, олж авах;

6.1.2.үзмэрийг бүртгэх, баримтжуулах, музейн бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх;

6.1.3.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу бүртгэл, мэдээллийн сан бүрдүүлэх;

6.1.4.үзүүлэлэг дэглэх, үйлчлэх;

6.1.5.гадаад, дотоодод үзэсгэлэн зохион байгуулах;

6.1.6.боловсрол, танин мэдэхүйн ажил зохион байгуулах;

6.1.7.сургалт зохион байгуулах;

6.1.8.эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэх, үр дүнг хэвлүүлэх, түгээх;

6.1.9.гадаад хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;

6.1.10.үзмэрийг гадаад, дотоодын үзэсгэлэнд оролцуулах;

6.1.11.иргэн, хуулийн этгээдийн эзэмшлийн соёлын үнэт зүйлийг түр хугацаагаар үзэсгэлэн, үзүүлэлт дэглэж ашиглах;

6.1.12.хуулиар хориглоогүй бусад үйл ажиллагаа.

6.2.Музей нь үйл ажиллагааны чиглэлд нийцүүлэн худалдаа, үйлчилгээ эрхэлж болно.

6.3.Музейн үйл ажиллагаанд 4 жил тутам үнэлгээ хийнэ. Үнэлгээ хийх шалгуур, аргачлалыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.4.Төрөөс хувийн музейд мэргэжлийн арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ. Арга зүйн дэмжлэгийг энэ хуулийн 5.6-д заасан байгууллага хэрэгжүүлнэ.

7 дугаар зүйл.Музейн үзүүлэлэг дэглэлт

7.1.Музей нь үзмэр, цуглуулгыг эргэлтэд оруулах, мэдлэг мэдээлэл түгээх, техник, технологийн дэвшлийг нэвтрүүлэх зорилгоор үзүүлэлэгийг тасралтгүй шинэчлэн дэглэх зарчим баримтлана.

7.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музей нь үзэл баримтлалд нийцүүлэн 6 жил тутам үзүүлэлэг дэглэлтийн төлөвлөгөөг шинэчлэн баталж, хэрэгжүүлнэ.

7.3.Түүхэн дурсгалт барилга, архитектурын дурсгал болон археологи, палеонтологийн дурсгалыг түшиглэн байгуулсан музейд энэ хуулийн 7.2 дахь хэсэг хамаарахгүй.

8 дугаар зүйл.Музейн үйлчилгээний төлбөр

8.1.Музейн үйлчилгээнд 16 нас хүртэлх насны хүүхэд үнэ төлбөргүй хамрагдана.

8.2.Музейн үйлчилгээний төлбөрийг музейн захирал тогтооно.

8.3.Музейн захирал дараах тохиолдолд төлбөрийн хөнгөлөлт үзүүлж болно.

8.3.1.соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрсөн арга хэмжээ;

8.3.2.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрийн тухай хуулийн 4.1.1-д заасан иргэн;

8.3.3.Ахмад настны тухай хуулийн 3.1-д заасан иргэн.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ МУЗЕЙН САН ХӨМРӨГ

9 дүгээр зүйл.Музейн сан хөмрөгийн төрөл

9.1.Музей нь үндсэн болон туслах сан хөмрөгтэй байна.

9.2.Үндсэн сан хөмрөгт музейн үзэл баримтлалд нийцсэн, чиглэл, зориулалт, хэлбэр төрх, үнэ цэнийг бүрэн илэрхийлэх үзмэр хамаарна.

9.3.Энэ хуулийн 9.2-т зааснаас бусад үзмэр туслах сан хөмрөгт хамаарна.

9.4.Сан хөмрөгийн өрөөг үзмэрийн онцлог шинж, хадгалалтын нөхцөл байдлыг харгалзан төрөлжүүлж зохион байгуулна.

9.5.Музейн сан хөмрөгт үзмэр оруулах, сан хөмрөгөөс үзмэр гаргах хөдөлгөөнийг дүрмээр зохицуулна. Дүрмийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.6.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд зааснаас бусад музейн үзмэр, цуглуулгыг даатгуулж болно.

10 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл

10.1.Музейн сан хөмрөгийн бүртгэл, мэдээллийн үндсэн баримт бичиг нь ерөнхий бүртгэл байна.

10.2.Музейн бүх үзмэр нь сан хөмрөгт авсан он, музейн захирлын шийдвэрийн дугаар, тухайн шийдвэрт заасан дэсийн дугаар бүхий хувийн дугаартай байна.

10.3.Музейн ерөнхий бүртгэлд үндэслэн үндсэн болон туслах сан хөмрөгийн бүртгэлийг үйлдэнэ.

10.4.Энэ хуулийн 10.1, 10.3-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч гараар бичиж хөтөлнө.

10.5.Энэ хуулийн 10.4-т заасан бүртгэлийг музейн бүртгэл, мэдээллийн санч хариуцан хадгалах бөгөөд музейгээс өөр газарт хадгалах, музейн захирлын зөвшөөрөлгүй бусдад дамжуулах, хэсэгчлэн болон бүтнээр нь хувилан олшруулах, засварлахыг хориглоно.

11 дүгээр зүйл.Музейн сан хөмрөгт соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах

11.1.Музейн сан хөмрөгт соёлын үнэт зүйлийг цуглуулах үйл ажиллагааг сан хөмрөгийн зөвлөл зохион байгуулна. Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан үлгэрчилсэн журмыг үндэслэн музейн захирал баталж, мөрдүүлнэ.

11.2.Музей нь дараах хэлбэрээр соёлын үнэт зүйлийг сан хөмрөгт цуглуулна.

11.2.1.музейн хайгуул, малтлага, судалгааны ажлын үр дүнд олж авах;

11.2.2.худалдаж авах;

11.2.3.өв, бэлэглэлийн журмаар авах;

11.2.4.эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр шилжүүлж авах;

11.2.5.өөрийн хөрөнгөөр бүтээлгэх;

11.2.6.хандив, тусламжаар авах;

11.2.7.хуулиар хориглоогүй бусад хэлбэрээр.

11.3.Зохиогчийн эрх, түүнд хамаарах эрхийн тухай хуульд заасан зохиогчийн эрхээр хамгаалах бүтээлийг музейн сан хөмрөгт авахдаа оюуны өмч, зохиогчийн эрхийн асуудлыг бүрэн шийдвэрлэсэн байна.

11.4.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн сан хөмрөгт соёлын үнэт зүйл худалдан авах журмыг Засгийн газар батална.

12 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгөөс үзмэр хасах

12.1.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн сан хөмрөгөөс түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлд хамаарах үзмэр хасах асуудлыг Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулиар, бусад үзмэр хасах асуудлыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасны дагуу зохицуулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. МУЗЕЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

13 дугаар зүйл.Музейн аюулгүй байдлын хангах

13.1.Музей нь дор дурдсан аюулгүй байдлыг хангасан байна.

13.1.1.музей орчны;

13.1.2.барилга байгууламжийн;

13.1.3.сан хөмрөгийн.

13.2.Энэ хуулийн 13.1-д заасан аюулгүй байдлын стандартыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж мөрдүүлнэ.

13.3.Үүсгэн байгуулагч нь харъяалах нутаг дэвсгэрийн онцгой байдлын болон цагдаа, тагнуул, мэргэжлийн хяналтын байгууллагатай хамтран музейн аюулгүй байдлыг хангах хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

13.3.1.гамшгийн үед сан хөмрөгийг аврах, үйлчлүүлэгч, музейн ажилтныг гамшгаас хамгаалах болон гамшгийн үеийн үйл ажиллагаанд сургаж бэлтгэх, гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэх дадлага, чадвартай болгох, бэлэн байдлыг хангуулах;

13.3.2.гамшигт өртөж болох эрсдэлийг тооцоолж, эрсдэлийн үнэлгээ (геологийн, газар зүйн, цаг уурын, барилга байгууламжийн, ашиглалт үйлчилгээний гэх мэт) хийлгэх, эрсдэлийг эрэмбэлэх;

13.3.3.олон улсад шинээр нэвтрүүлж байгаа дэвшилтэт техник технологийг судалж нэвтрүүлэх.

13.4.Музейн сан хөмрөгийг гамшиг болон аюулын үед нүүлгэн шилжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

13.5.Музей гамшиг болон аюулын үед ажиллах нарийвчилсан төлөвлөгөөтэй байна.

13.6.Музейгээс 300 метрийн дотор төвлөрсөн хогийн цэг, 1000 метрийн дотор шатахуун түгээгүүр, тэсэрч дэлбэрэх, дэгдэмхий бодис хадгалах байгууламж барих зөвшөөрөл олгохыг хориглоно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. МУЗЕЙН АЖИЛТАН

14 дүгээр зүйл.Музейн ажилтан

14.1.Музейд үзмэр цуглуулах, судлах, хадгалах чиг үүргийн хүрээнд үзмэртэй шууд харилцах нийтлэг албан тушаалын жагсаалтыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

14.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн захирал, сан хөмрөгч, бүртгэл, мэдээллийн санчийн албан тушаалд төрөл, садангийн хүнийг томилж ажилуулахыг хориглоно.

14.3.Энэ хуулийн 14.1-д заасан музейн мэргэжлийн ажилтан нь зэрэг дэвтэй байна. Зэрэг дэв олгох асуудлыг Засгийн газраас баталсан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

15 дугаар зүйл.Музейн сан хөмрөгч

15.1.Музей нь сан хөмрөгчтэй байна.

15.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн музейн сан хөмрөгчөөр дараах шаардлагыг хангасан Монгол Улсын иргэнийг томилно.

15.2.1.дээд боловсролтой, музей, соёлын өвийг хамгаалах чиглэлээр мэргэшсэн;

15.2.2.гэмт хэрэгт ял шийтгүүлж байгаагүй;

15.2.3.музейн ёс зүйн дүрмийг зөрчиж, хариуцлага хүлээж байгаагүй;

15.2.4.сан хөмрөгчид нэр дэвших үед гэмт хэрэгт холбогдоогүй буюу сэжигтэн, яллагдагчаар татагдаагүй, бусдад хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй байх;

15.2.5.давхар ажил эрхэлдэггүй байх.

16 дугаар зүйл.Музейн мэргэжлийн ажилтны ёс зүйн нийтлэг хэм хэмжээ

16.1.Музейн мэргэжлийн ажилтан нь дараах ёс зүйн нийтлэг хэм хэмжээг дагаж мөрдөнө.

16.1.1.албаны шугамаар олж авсан хувь хүний өмчид холбогдох соёлын үнэт зүйлийн талаарх мэдээллийг бусдад задруулахгүй байх;

16.1.2.музейн сан хөмрөгт үзмэр худалдан авах үйл ажиллагаанд хөндлөнгөөс нөлөөлөх эсхүл бусдад давуу байдал олгохгүй байх;

16.1.3.музейн төрөл, үйл ажиллагааны чиглэлд хамаарах соёлын үнэт зүйлийг хувьдаа цуглуулахгүй байх;

16.1.4.соёлын үнэт зүйлсийн хууль бус худалдаанд оролцохгүй байх;

16.1.5.албаны шугамаар олж авсан мэдээллийг ашиг олох зорилгоор бусдад дамжуулах, дамлан худалдахгүй байх;

16.1.6.албан үүргээ гүйцэтгэсний төлөө бусдаас шан харамж авах, эсхүл шан харамж авахаар санал тавих, шаардахгүй байх.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ. МУЗЕЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ТАВИХ ХЯНАЛТ

17 дугаар зүйл.Музейн үйл ажиллагаанд хяналт тавих

17.1.Музейн үйл ажиллагаанд соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, Мэргэжлийн хяналтын байгууллага хяналт тавина.

17.2.Музейн үйл ажиллагаанд олон нийтийн зөвлөл хяналт тавьж болно.

18 дугаар зүйл.Хууль тогтоомж зөрчигчөд хүлээлгэх хариуцлага

18.1.Музейн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн албан тушаалтанд Төрийн албаны тухай хуульд, хувь хүн, хуулийн этгээдэд Зөрчлийн тухай хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

19 дүгээр зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

19.1.Энэ хуулийг 2020 оны дугаар сарын-ний өдрөөс дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны дугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай сангийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.7 дахь заалтын “15.6.5,” гэсний дараа “15.7.11.” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай сангийн тухай хуульд дор дурдсан агуулга бүхий 15 дугаар зүйлийн 15.7.11 дэх заалт нэмсүгэй:

“15 дугаар зүйлийн 15.7.11 дэх заалт:

15.7.11.Музейн үйл ажиллагаа эрхлэх

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны дугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1, 4.1.5, 4.1.10 дахь заалт, 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсэгт заасан “түүх, соёлын дурсгалт зүйл” гэсний өмнө “музейн үзмэр, цуглуулга” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны дугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуульд дор дурдсан агуулга бүхий 9.5¹ дүгээр хэсгийг нэмсүгэй:

“9.5¹ дүгээр хэсэг:

1.Музейн ерөнхий бүртгэл болон сан хөмрөгийн дэлгэрэнгүй бүртгэлийг музейгээс өөр газарт хадгалсан, музейн захирлын зөвшөөрөлгүй бусдад дамжуулсан, хэсэгчлэн болон бүтнээр нь хувиран олшруулсан, засварласан бол хүнийг нэг зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

2.Гарал үүсэл тодорхойгүй соёлын үнэт зүйлийг музейн сан хөмрөгт авсан, Төрийн болон орон нутгийн музейн захирал, сан хөмрөгч, бүртгэл, мэдээллийн санчийн албан тушаалд төрөл, садангийн хүнийг томилж ажилуулсан бол хүнийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хорин мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

3.Музейн орчинд төвлөрсөн хогийн цэг, шатахуун түгээгүүр, тэсэрч дэлбэрэх, дэгдэмхий бодис хадгалах байгууламж барих зөвшөөрөл олгосон бол хүнийг хоёр мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хорин мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Музейн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МУЗЕЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД САНАЛ АВАХААР
МУЗЕЙН МЭРГЭЖИЛТНҮҮДТЭЙ ХИЙСЭН УУЛЗАЛТЫН
Т Э М Д Э Г Л Э Л**

2019 оны 12 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Музейн тухай хуулийн төсөлд санал авахаар музейн мэргэжилтнүүдтэй хийсэн уулзалтыг 2019 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 11:00 цагт Уран зургийн гөлөрийн хурлын танхимд хийлээ. Тус уулзалтад Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамны Соёл, урлагийн бодлогын газрын мэргэжилтэн Б.Даваацэрэн, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Соёл, урлагийн газрын мэргэжилтэн Ч.Нацагням, Монголын Үндэсний музейн Арга зүйн төвийн дарга Д.Бумаа, Соёлын өвийн үндэсний төвийн Захиргаа, аж ахуйн газрын дарга О.Мэндсайхан, музейн ахмад ажилтан Д.Цэдмаа, Монголын музейчдын нэгдсэн холбооны тэргүүн Ж.Мяндас нар байлцлаа. Хурлыг Б.Даваацэрэн чиглүүлэв.

Б.Даваацэрэн: Та бүхэнд энэ өдрийн мэндийг дэвшүүлье. Бид музейн тухай хуулийн төсөл дээр ажиллаад бараг жил хагас боллоо. Өнөөдрийн хувьд хуулийн төсөлд туссан зарим асуудал дээр дахин тал бүрээс нь ярилцах зорилгоор та бүхнийг уулзалтад урьсан юм. Нэгдүгээрт музейн ангилал, төрлийн асуудал, 2 дугаарт музей үнэ төлбөргүй үзүүлэх асуудал, 3 дугаарт музейн ажилтны нийгмийн асуудал байна. Ялангуяа та бүхэн сан хөмрөгчид давуу байдал үүсгэсэн зохицуулалтыг хараарай. За хэнд ямар санал байна.

Д.Цэдмаа: Музейн ангилал, төрлийг заавах хуульчлах хэрэгтэй юу, олон улсад өмчийн хэлбэрээр нь ангилаад явчихдаг. Харин музей өөрөө үүрэг зориулалт, цуглуулгын бодлогоо тодорхойлдог, хэрэв ангилал, төрөл тогтооно гэвэл яг ямар шалгуур тавих вэ гээд асуудал их ургах байх. Музейг үнэ төлбөргүй үзүүлэх асуудал нилээн хэдэн жилийн өмнөөс яригдсан, уг нь бол дэлхийн олон орны музейн төлбөрөө чөлөөлсөн, ялангуяа ихэнх нь хүүхдийг төлбөрөөс чөлөөлсөн байгаа. Тэгэхээр хуульд тусгаад албан ёсны болгоод явчихад болохгүй юмгүй байх аа. Музейн ажилтны нийгмийн асуудлыг тусгайлан зохицуулах хэрэг байна уу. Тэртээ тэргүй төрийн албаны хууль тогтоомжоор тогтоосон ш дээ, давхардаж байна гээд хасагдах вий дээ.

Б.Даваацэрэн: Цэдмаа эгчийн хэлж байгаа үнэн. Бид ангилал, төрлийг тогтоох гэж олон хувилбар дээр ажилласан. Соёлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл дээр соёлын байгууллагын ангиллын асуудал тусгагдаагүй. Ганцхан үндэсний соёлын байгууллага гэсэн утгаар нэг заалт бичсэн. Ер нь музейн ангилал руу хэт их орох нь төөрөгдөлд орж мэдэхээр юм билээ.

Д.Бумаа: Оросын музейн хууль дээр бас л өмчийн хэлбэрээр ангилаад оруулчихсан байсан.

О.Мэндсайхан: Манай улсын музей цөөхөн, заавал ангилал хийх хэрэгтэй юм уу. Нэрлэж заншсанаараа улсын, орон нутгийн, хувийн гээд явчихаж болохгүй юм уу.

Б.Даваацэрэн: Миний хувьд чадлын үзүүлэлтээр нь ангилах оролдлого хийсэн ч амжилттай болоогүй, Япон, Солонгос гээд Азийн орнуудын музейн хууль дээр Үндэсний, улсын, орон нутгийн, хувийн, их сургуулийн гэсэн музейн ангилал байгаа. Мэндсайхан даргын хэлдгээр уламжлалт хэлбэрээ хадгалах нь зөв санагдсан.

Ж.Мяндас: Хуулийн төсөл дээр бүгд музей гэсэн категорит хамаарахаар харагдаад байгаа. Орон нутаг судлах танхим гэсэн нэр томъёо байхгүй байхаар боловсруулж байгаа юу.

Б.Даваацэрэн: Тийм

Ж.Мяндас: Би арай өөр бодолтой байна аа. Орон нутаг судлах танхимыг орхиж болохгүй ээ. Энэ танхимуудыг босгох гэж манай ахмад үеийнхэн маш их ажил амжуулсан. Сумынхаа соёлын өвийг бүртгэх, судлах, хамгаалахад энэ танхим их үүрэг гүйцэтгэдэг. Тийм учраас танхимыг томъёолж хуулиндаа оруулах нь зүйтэй байгаа. Музейг үнэгүй болгох тусам үнэ цэнээ алдана ш дээ. Соёлын байгууллагыг орлогын төлөвлөгөөгүй болгож байгаа энэ үед музейн ихэнх орлого алдагдана гэсэн ойлголт байна. Ер нь 16 хүртэлх насныхан музейн орлогын хэдэн хувийг эзэлж байгаа вэ.

Ч.Нацагням: Яг насны ангиллаар гаргасан дүн байхгүй, ер нь бол үзэгчийн ихэнх нь хүүхэд байдаг.

О.Мэндсайхан: Хэрэв хүүхдийг төлбөрөөс чөлөөлбөл хувьсах зардлыг нь төр хариуцаад өгдөг тийм арга байж болно ш дээ.

Б.Даваацэрэн: Тэгэхээр санхүүгийн үр дагавар их гарах байх аа. Магадгүй санхүү мөнгөний дүрэм журам гаргана энэ тэр гээд нилээн ажил болох байх. Бас хувийнхан цөөн хүүхэд үзүүлчихээд баримт хуурамчаар үйлдээд мөнгө авчих гээд асуудал их хөврөнө.

Д.Бумаа: Бүгдээрээ ингээд яриад байвал эцэс төгсгөлгүй үргэлжилнэ. Тэгэхээр асуудал бүр дээрээ санал хураагаад нэг талд нь гаргаад явъя гэсэн санал байна. Даваацэрэн хэлээд явчих.

Б.Даваацэрэн: За тэгье. Тэгэхээр нэгдүгээр асуудал ангилал төрлийн асуудал байсан. Манайхан хуучин хэрэглэж байсан хэлбэрээ хадгалаад явъя гэсэн саналтай байх шиг байна. Үүнээс өөр санал байна уу. Мяндас эгчийн хэлсэн танхимыг томъёолох асуудлыг ажлын хэсэгт танилцуулъя.

Д.Цэдмаа: Хуучин хэлбэрээ хадгалаад тусгачихъя, хэрэв ангилал хийж байгаа бол хуульдаа тэр хэмжээндээ хүрсэн өөрчлөлтийг тусгах хэрэгтэй болно. Өнөөдрийн байдлаар хуулийн төсөлд ийм том гэж хэлэх реформ харагдахгүй, өмнөх эрх зүйн баримт бичгийн агуулга, үзэл санааг шат ахисан эрх зүйн зохицуулалт болгож байгаа.

Б.Даваацэрэн: За тэгвэл ангилал дээр өмчийн хэлбэрээ хадгалсан ангилал байхаар тогтёе, тэгэх үү.

Уулзалтад оролцогсод: Зөвшөөрөв.

Б.Даваацэрэн: Дараагийн асуудал музей хүүхдэд үнэгүй үйлчлэх асуудал байна. Энэ асуудал удаа дараа яригдаж байгаа, түрүү жил УИХ-ын чуулган дээр Батзандан гишүүний асуулгад хариулж байхад гишүүдээс цөөнгүй удаа ийм асуудал хэлж байсан. Ер нь бол хүүхэд рүү чиглэсэн бодлого явуулах нь зөв байх аа. Харин яг ямар үйлчилгээг хөнгөлөх вэ гэдгийг бас бодолцох хэрэгтэй.

Ж.Мяндас: Музейн үйлчилгээний үнэ тогтоох асуудлыг захирал хариуцахаар байгаа билүү.

Б.Даваацэрэн: Тийм

Ж.Мяндас: Уг нь бол музейн орлогын нэг эх үүсвэрийг хасмааргүй л байна.

Б.Даваацэрэн: Энэ хуулийн төсөлд ийм зохицуулалт ороосой гэж олон хүн хүлээж байгаа. Цаашид бид музей алдсан боломжоо хэрхэн яаж олох талын юмыг бас бодолцох л хэрэгтэй болно. Өөр санал байна уу.

О.Мэндсайхан: Хүүхдийг төлбөрөөс чөлөөлчихөд болохгүй зүйл байхгүй л дээ. Олон улсын жишиг ч тийм байна. Музейн захиралд санхүүгийн боломж бүрдүүлэх бүрэн эрхийг энэ хуулиар олгож байгаа учир ажиллах байх аа.

Б.Даваацэрэн: Хүүхдийг төлбөрөөс чөлөөлье гэдэг дээр хүмүүсийн санал төвлөрч байна гэж ойлголоо. Тийм үү.

Уулзалтад оролцогсод: Зөвшөөрөв.

Б.Даваацэрэн: 3 дахь асуудал музейн ажилтанд нэмэлт нийгмийн баталгаа заах тухай асуудал бий. Түрүүн Цэдмаа эгчийн хэлдгээр бусад хуульд нэгэнт орчихсон зүйл заалтыг давтах хэрэг байна уу үгүй юу, бас бодолцмоор л юм.

Ч.Нацагням: Ер нь гадны орнууд музейн ажилтнууддаа тусгайлан нэмэлт баталгаа гаргаад байдаггүй юм билээ. Манайд бас нөхцөл, ачаалал энэ тэр гээд бодох юм байгаа байх л даа.

Б.Даваацэрэн: Би бодохдоо музейн үндсэн мэргэжлийн ажилтнуудад чиглэсэн ёс зүйтэй холбоотой хориглолт тавьж байгаа ш дээ. Нэгэнт хориглолт байгаа учир тэнцвэржүүлэх санаатай зөвшөөрсөн хэм хэмжээ тавих нь хууль зүйн талаасаа зөв юм болов уу гэж харсан. Гэхдээ хууль давхардахгүй байх талаас нь харах нь зөв л дөө. Тэгвэл энэ санааг хасах уу.

О.Мэндсайхан: Эрх зүйн хувьд утга нь давхцаж байгаа санааг хасаад аль болох давхардал үүсгэхгүй байх талаас нь бодох хэрэгтэй. Нэгэнт төрийн албаны тухай хууль, хөдөлмөрийн тухай хууль бас үйлдварчний эвлэлийн гээд хэд хэдэн хуульд дээрх санаа агуулагдаж байгаа учраас хуулиа цэвэрлээд үлдээх ёстой зүйлээ

үлдээгээд явъя гэсэн саналтай байна. Магадгүй нэмэлт нийгмийн баталгаа тавьчихдаг хуулийн төслийг татаж унагаах гох ч болчихож магадгүй.

Уулзалтад оролцогсод: Зөвшөөрөв.

Уулзалт 12:25 цаг дуусав.

Тэмдэглэл хөтөлсөн:

Б.Даваацэрэн /Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамны Соёл, урлагийн бодлогын газрын мэргэжилтэн/